

Lasten Lukuoppi

eli

Uusi Lapinen.

Koti=opetuksen, sunnuntai= ja kiertokouluin tarpeeksi

lapsia opettaisjansa kirjoittanut ja kokoonpannut

S. Suomela.

„Opeta lasta,
ta, elä anna
hänen jouti-
laana käydä,

ett'et tulisi
häpeään hä-
nen tähten-
sä." (Syr.)

Huopiossa,

painettu paino-yhteyden kirjapainossa, 1869.

Mäytetty: Carl Sawander.

I. Oja.

Muutamia ohjauksia lasten luettajalle.

„Opi ensin itse, ennen
kuins muita opetat.”

Opettaissa lapsia selvästi ja tarkasti lukemaan ja kirjoittamaan Suomenkieltä, tulee opettajan ottaa vaari seuraavaisista neuvoista:

1:ksi. Pitää opettajan tarkasti tutkia jokaisen opetettavansa lapsen luonnon-omaisuutta, että hän sitä paremmin saattaisi opetuksensa järjestää jokaiselle lapselle haluttavaksi ja huvittavaiseksi. Sekä kirjaimia tuntemaan, että tavaamaan ja kokosanalta lukemaan opetetaan lasta vähitellen ja mielyttelemällä, varoen ettei lapsi koskaan pääsisi kyllästymään lukemiselle, vaan että hän tottuisi lukemisen opetuksesta saamaan iloa ja huvitusta.

2:ksi. Sitte kuin lapsi on selvästi oppinut tuntemaan ja ääntämään kaikki kirjaimet (puustavit), opetetaan häntä vähitellen tavaus-esimerkkien johdolla tavaamaan ensin yksi-, sitte kaksi- ja niin usiampi-tavuisia sanoja niin kauvan, että tavaus käypi kuin itsestensä, jonka perätsä lasta opetetaan kokosanalta lukemiseen.

3:ksi. Ennen kuin lapsi pannaan mitään ulkolukemista oppimaan, niin pitää hänelle opettaa (latinaiset- ja kirjoitus-kirjaimetkin) sekä yksinkertaisemmalla tavalla kysellä ja selvittää niiden kappalten merkitystä, joita on lukenut. Tämän oheessa neuvotaan myöskin lasta kaikista välimerkeistä vaa-ria ottamaan, sillä välimerkit ovat oikiassa luku-opetukses-
yhtä tarpeelliset tuta ja ymmärtää kuin muutkin kirjaimet.

4:ksi. Apisemme toisessa ja kolmannessa osas-
tytyviä opin kappaleita tulee lapsen ensinnä lukea usiat
, että hän sitä paremmin voisi käsittää Herranru-
en ja muiden hengellisten ja jumalisten aineiden
sen.

5. Kokekoon opettaja aina asua levollisena ja hy-
näköisenä, ettei lapset saisi hänestä mitään nu-

rinpuolista pelkoa ja hämmästyttä, mutta että he rakastuisivat opettajaansa lapsellisella kuuliaisuudella.

6:ksi. Ottakoon opettaja tarkkan vaarin mitä tässä kirjaimista ja tavauksista erittäin neuvotaan ja antakoon niistä suusanallisia selvityksiä lapsille.

Kirjaimista.

Isompain ja pienempain kirjaimitten välillä ei ole muuta eroitusta kuin heidän ulkonainen muotonsa ja että niitä kirjoittaessa sioitetaan eritawalla. Isompia kirjaimia käytetään nimien alku-päässä, niillä aloitetaan ensimmäinen sana joka kapaleessa ja joka lauseessa; mutta muissa kohdissa aina käytetään pienempiä kirjaimia.

Vocales eli **ääntäviä** kirjaimia, jotka yksinänsä ääntää saattawat, on Suomenkielessä 8:jan, nimittäin: **a, e, i, o, u, y, ä, ö.**

Consonantes eli **kerakkeita**, jotka ainoastansa ääntävään kirjaimitten avulla äänen antawat, on Suomenkielessä 13:sta, mutta vieraskielisten kausa on niitä 19:sta, nimittäin: **(b), (c), d, (f), g, h, j, k, l, m, n, p, (q), r, s** eli **š, t, w**, eli **v, (x), (z).**

Rakjääniisiä ovat kaksi ääntävää kirjainta rinnatusten, jotka niin ollen tekewät ainoastansa yhden tavauksen.

Edellämämainittuin kerakkeiden joukossa ovat: **b, c, f, q, x** ja **z** vieraskielisiä kirjaimia, joita ei milloinkaan Suomenkielisissä sanoissa käytetä, eikä siis tarwita muualla kuin vieraskielisiä sanoja eli nimejä kirjoittaessa. Nämät vieraskieliset kirjaimet löytyvät tässä kirjassa tavallisesa **a, b, c** järjestyksessä, mutta eroituksen wuoksi sulkuumerkein () välissä.

Isot **D** ja **G** ovat vieraskielisiä, eiwätkä siis milloinkaan käytettävät Suomenkieltä kirjoittaessa; niitä tarwitaan ainoastansa nimissä ja muukalaisissa sanoissa kuten muitakin vieraskielisiä kirjaimia. Mutta pikku **d** ja **g** ovat tarpeelliset Suomenkielessä, waiikka ne eiwät koskaan aloita eiwätkä lopeta Suomalaista sanaa; niitä käytetään sanan sisällä **t:n** ja **f:n** pehmitteenä eli murtajana, esimerkiksi sanoissa: **feto,**

pata, meitä, teitä kirjoitetaan: fedon, padan, meidän, teidän, joita sanoja ei milloinkaan saa kirjoittaa kowalla t:llä: feton j. n. e. — Samalla tavalla käytetään G:tä, esimerkiksi sanoissa: fangas, langan, hangen, hengen, mutta ei fangas, langan j. n. e. — Saadaksensa parempaa selkeyttä, katsokoon opettaja, kuinka näitä kirjaimia on käytetty tämän Apinisen muissa kappaleissa ja sen mukaan neuwokoon lapsiakin niitä käyttämään.

Edellä mainituista wieraskielisistä kirjaimista luetaan ja äännetään **B** paljoa pehmeämmästi kuin **P**, joka eroutus ääntämisessä tapahtuu huulien avulla. **C** äännetään tawaufsen alusja **e**, **i**, **y**, **ä** ja **ö**:n edellä niin kuin **f**, waan muissa kohdisja kuin **f**, esimerkiksi Silicia, Cyprus, Cabul, Susan luetaan: Silisia, Cyprus, Kabul, Susan. **F**:n ääntämisistä on paras suullisesti opettaa. **D**, jota aina **w** eli **w**:ksi ääntävä **u** seuraa, luetaan kuin **f**, esimerkiksi sanoissa Dwanten, Dwito luetaan Kwanten, Kwito. **X** luetaan kuin **ff**, esimerkiksi Arel, lue Afsel. **Z** (tseta) kuin **ts**, esimerkiksi Zipora, lue Tzipora. Tämän ohessa on kuitenkin muistettava, että kullekin kirjaimelle, niitä tawatesja, annetaan oikia nimensä, ehkä kyllä ne yhteen sanoessa ääntävät eritawalla, kuten neuwottu on. **Gh** luetaan kuin **f**, esim. Christus, Chrysostronus, lue: Kristus, Krysostronus j. n. e.; **ph** luetaan kuin **f**, esim. Philippus, Phoibe, lue: Filippus, Foibe j. n. e.; **th** luetaan kuin **t**, esim. Thessalonica, lue: Tessalonika j. n. e.; **ß** niin kuin **ff**, **tz** niin kuin **ts**.

Tawaufsiista.

Ääntävän kirjaimen awutta ei yhtään tawausta syyny, mutta ääntävä kirjain saattaa tawaufsen tehdä, joko yksinän-

jä eli toisen ääntävän tahi kerakkeen kanssa. Semmoinen tawaus joka päätthä ääntävällä kirjaimella, on **awoin**, esim. **ja**; mutta semmoinen tawaus joka päätthä kerakkeella, on **suljettu**, esim. **sen**.

Witkaän wetämällä äännetään Suomen-kielessä semmoinen tawaus jossa sama ääntävä kirjain on kahdesti kirjoitettu, esim. **aamuun, aaltoon, hiileen, huutoon, pyytöön** j. e. n.

Yksi kerake kahden ääntävän kirjaimen välissä luetaan aina jälkimäiseen tawaukseen, esimerkijä: **ta-wa-ra**, mutta ei **taw-ar-a**. Jos kaksi tahi kolme keraketta on kahden ääntävän välissä, niin luetaan viimeinen kerake jälkimäiseen tawaukseen ja muut edelliseen, esim. **kurf-fu, pant-ti, pin-ta, hurs-fas** j. n. e.

Wälimerkeistä.

= eli - Tawaus- ja yhdistys-merkki.

, (Komma), Wäli- eli lyhimmän pysähksen-merkki.

; (Semikolon), Eroitus-merkki.

: (Kolon), Seurausmerkki.

. (Punctum), Päätös-merkki, jolla kufin lause päätetään.

? Ryhmys-merkki.

! Toivotus-, kutsumus-, kummastus- ja huuto-merkki.

() Sulku- eli välisanain merkit.

” Lainaus-merkit.

’ Kirjaimen poisjättö-merkki.

— Ajatus-, myöskin välisanain merkki.

= Wertaus-merkki.

§ Pykälämerkki. (Paragraphos.)

* eli † Ositus-merkit.

Selwitys sanain lyhennyksistä.

esim. eli esm. lue: esimerkijä.	muist.	lue: muistutus.
j. m. m. lue: ja monta muuta.	nimitt.	” nimittäin.
j. n. e. ” ja niin edespäin	§.	” siwu.
j. n. p. ” ja niin pois päin.	§. k.	” sama kuin.
l. ” luku tahi lue.	§. o.	” se on.

f. p.	lue: sinä päivänä.	k:lo	lue: kello.
jam. p.	" samassa paikassa.	j. p. p.	" jälkeen puolen-
f. w.	" samana vuonna.		päivän.
f. t. f.	" se tahtoo sanoa.	h:ra	" herra.
t.	" tahsi, taikka.	N:ro	" numero.
wast.	" vastaus.	j. n. t.	" ja niin tawoin.
w.	" wärsh.	etc. merkitsee	j. n. e.
h. m.	" hynnä muita.	h. m. f.	" hynnä muita sem-
h. m. m. lue:	hynnä monta muuta.		moisia.

Niistä opetuksista mitä Napisemme lopulla löythy numeroista, luvunlaskusta, painoista, mitoista, ajanlaskusta h. m., antafoon opettaja vanhemmille koululapsilensa tarpeellisia selwityksiä, ettei lapset näkisi mitään tarpeetointa opetusta tässä olewan, joten se tapahtuu kuin selwityksen puutteessa ei hümärretä opetus-kappalten sijältöä.

Kirjaimet.

A (**B**) (**C**) (**D**) **E** (**F**) (**G**) **H** **I**
K **L** **M** **N** **O** **P** **Q** **R** **S** **T** **U**
W (**X**) **Y** (**Z**) **Å** **Ä** **Ö**.

a (b) (c) d e (f) g h i j k l m n o p
 (q) r s t u w (x) y (z) ä ö.

A B C D E F G H I J K L M N O
 P Q R S T U V W X Y Z Å Ä Ö
 a b c d e f g h i j k l m n o p q r
 s t u v w x y z å ä ö.

A B C D E F G H I J K L M N O
 P Q R S T U V W X Y Z Å Ä Ö.
 a b c d e f g h i j k l m n o p q r s
 t u v w x y z å ä ö.

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9.

= - , ; : . ? ! () [] „ ' \$ — * †

Runo A, B, C kirjaimista.

*A on asian alkajana
Suomen suorissa sanoissa.*

*B on liian pehmeätä
Suomen huulilla sanoa.*

*C on Suomessa siatoin
Kuin ei anna kunnan ääntä.*

*d on tähden tarpeheksi
Suomen kielehen otettu.*

*E on elon ensimmäinen
Ilmoittaja ihmisille
Suomen kielellä somalla.*

*F:n ääntä ei osata
Suomen huulilla sanoa.*

*g on pantu paikallensa
Sangen Suomessa somasti.*

*H se Herrasta puhuupi,
Hengen hyvän ilmoittaapi,
Halki haastaapi asiat
Suomen kielen käytännössä.*

*I se iloiset sanomat
Ilmoittaapi Jesuksesta
Ihmiselle ilman alla.*

*K se kaikuuupi kovasti
Suomen lausetten seassa.*

*L luonnosta puhuupi
Luonnon Herrasta hyvästä
Luojustamme laupiaasta
Kielellämme kaunihisti.*

*M on äänetön olento
Mutt' on muuhkean näkönen,
Tarvittava tarpehissa.*

*N numerot sanoopi
Nimejäkin nimittäapi
Kilvan kanssa kirjaimitten
Suomalaisissa sanoissa.*

*O:ssa on osa omituinen
Orpolapsenki osalle:
A:ssa alku, o:ssa loppu
Kaikkein kansojen elämä.*

*P ei Pekkoja pahempi
Miesten joukossa jalojen
Suomenkielessä kovassa.*

*Q:ta kuka tarvitseepi
Suomen suorissa sanoissa,
Koska k saman sanoopi?*

*R:rä üüntä runteleepi
Sora-kielisen kidassa;
Muuton on se merkillinen
Raikuvainen, rauhallinen
Suomen huulien hymyssä.*

*S:sän soinnosta somasta
Saattaa sanoa sanoja,
S:n sointo on suloinen
S on sorija silmillemme;
S Suomenkin sanoopi
S Suomen sankaritkin;
S sielujen siveyden
Sujuvasti, suloisesti
Suomellemme selvittääpi;
Sillä saattaapi sanoa
Sydämenkin sykkiväisen,
Sillä silmät sähköväiset
Sillä suummekin suloisin.*

*T on aina tarvittava
Suomen kieltä kirjoittaissa,
T se totuuden sanoopi
Tuopi tuumat toisenlaiset.*

*U on uusien sanoja
Utisien ilmoittaja,
Uteleva ulkomailta
Kotomaalle kaunihille.*

*W se virret veisajaapi
Wilpit halki haasteleepi,
W on vissisti, vakaasti*

Suomen kieleen sopiva.

*X pojes puuttukohon
Suomenkielen käytännöstä,
K ja S sen sanovat.*

*Y on ylin ystävämme
Suomen kieltä kirjoittaissa,
Y:llä on ylevä olento
Kaunis ulko-katsantokin.*

*Z on suuresti siaton
Suomen kieltä kirjoittaissa
T ja S sen tekevät.*

*Ä on äänien emänä
Suomen sanojen seassa,
Ä se äitinkin aloittaa
Lapsen suussa Suomalaisen.*

*Ö se öykkärit sanoopi
Julmimmatkin julistaapi
Suomen lausetten seassa.*

*Näin on saatuna sanoja
Selvitetty a, b, c:stä
Kohdastansa kirjaimista
Suomenkielen käytännössä,
Muukalaiset lannistettu
Wierahaiset poijes viety
Kielestämme kaunihista.*

V i r s y.

Ken kielen kirjoittaapi
Tään Suomen suorahan,
Se mielet virvoittaapi
Uniinsa uupuvain.

II. O s a.

Lauaus-harjoituksia ja Sananlaskuja.

Na	Ge	Si	Do	Uu	Yh	Ää	Öö.
Ni	au	ei	eu	ie	iu	oi	ou

ui	uo	yi	hö	äi	äh	oi	öy.
Uh,	ai;	En,	ei,	ees;	Hai,	hyi,	hoi,
hui,	hän;	Ja,	jos,	join;	Kas,	ken,	kuin,
koi;	Loi,	löi;	Ma,	maan,	me,	muun,	muin,
möin;	Nain,	noin,	niin,	näin,	nuin;	Oi,	oh;
Puu,	pii,	pyh,	pää;	Maan,	reen,	ruis;	Sain,
se,	sen,	soin,	suo,	suin,	syö,	shy,	soin;
Tain,	tein,	tien,	toin;	työn,	töin;	Ui,	uh;
Waan,	wain,	wei,	wie,	woi,	wyö:	Yh,	yö;
Uh,	äh.						

A=ho, aa=mu, ait=ta, au=ra, ai=ta, ah=ma, aal=to, auk=ko; E=lo, eu=ra, en=si, e=mo, euk=ko, eh=to, es=ko, el=lös; Haa=mu, hal=me, hal=la, hal=ko hel=ma, help=po, hu=pa, huup=pa, hie=ta, hiuk=ka, hoh=taa, hok=saan, hyl=ky, hyl=je, hälp=pä, hä=tä, höl=my, höhs=tän; I=ma, it=ken, ih=me, il=wes, ir=ti, i=sä, is=tun, i=tu; Ka=ri, kar=jun, ke=hä, keh=no, ke=toon, kil=ti, kii=was, ko=wa, ku=pu, ku=moon, kyn=si, kyp=si, kär=si, käär=me; Lau=lu, lau=taan, le=po, les=ki, li=sä, liu=kas, lin=tu lo=ma, ly=my, lää=ni, län=si; Mar=ja ma=to, maa=ta, maas=ta, me=si, met=sään, mies=ten, mie=let, mo=ni, muis=kuu, muis=tan, muu=tan, myö=nyt; Nau=ru, naar=mu, nei=ti, neu=la, ni=mi, no=ki, nouk=ki, ny=ki, nyt=kin, näl=kä, näk=ki; O=ma, oh=ra, or=po, ol=jet, ot=taa, os=to, os=taa; Pa=ras, paa=si, pauk=kuu, pel=to, pel=won, pil=wi, pit=kä, pol=wi, pur=kaa, py=ry, pys=syn, pääs=sä, pönk=kä; Rah=tu, rau=ha, re=mu, rees=sä, rie=mu, rin=ta, rot=ko, rus=ko, rys=kää, räs=tään; Sa=na, sam=po, seu=la, sil=mä, sil=miin, so=ma, som=pa, suis=tuu, sy=wään, säi=lyh; Tal=wi, taat=to, te=ko, tii=ma, tin=kaa, to=si, tor=kuu, tur=wa, tur=puu, tuh=ma, tyl=sä, työl=le, tä=mä; Ul=jan, u=ron, ur=pa, uu=ni ui=ma, u=ni, uh=kaa; Wa=la, wa=ra, waa=ra, we=si, we=to, welt=to, wit=sa, wir=ta, wuo=ri, wää=rä; Yl=kä, ys=kä, yk=si, ymp=pää, y=lös; Ah=ky, äs=ken; Oi=tä, Ol=jy.

Ur=moi=nen, en=nus=tan, har=joi=tan, il=moi=tan,
 kut=su=tan, lo=pe=tan, mais=te=ten, nau=re=ten, on=
 ne=ton, päi=wä=nen, rie=mui=nen, su=loi=suus, to=ti=
 suus, us=koi=nen, wil=pi=töin, yl=pei=lin, ä=ly=töin,
 Ol=ji=nen.

Mut=ta=wai=nen, et=fit=tä=wä, hau=ta=jai=set, it=
 ku=sil=min, jou=dut=ta=wat, fil=moi=tel=ten, lei=ki=tel=
 ten, mie=huul=li=suus, ne=rol=li=suus, on=nel=li=suus,
 päi=wä=kau=det, rie=muit=see=pi, sa=nan=las=ku, tois=
 ta=mi=seen, us=ko=wai=nen, wie=raan=tu=nut, yk=si=
 tel=ten, ään=tä=wäi=nen, öh=kai=le=wät. An=si=ol=li=
 suus, e=si=merk=ki=nen, hui=lu=harp=pu=nen, yk=fin=
 ker=tai=suus; An=sait=se=mat=to=muus, ke=we=ä=mie=
 li=syy, ar=me=li=ai=suut=tan=sa, ja=lo=mie=li=syy=del=
 län=sä.

D. g.

Ma=don, pe=don, pa=dan, mei=dän, tei=dän, hy=
 wyh=den, paa=huu=den, ar=me=li=ai=suu=des=ta, ur=
 hool=li=suu=del=lan=sa. Han=gen, hen=gen, hon=gan,
 kan=gas, ran=gan, lan=gan, san=gan, hen=gel=li=nen,
 ku=nin=gas, kau=pun=gin, Hel=sin=gin. Hel=sin=tiin,
 Si=min=gan, Si=min=kaan.

Wierastielisiä sanoja.

Baal, Ba=bel, Ba=rab=bas, Be=li=al, (c kuin f).
 Ca=bul, Cor=ne=lius, Cu=san, Cla=ra; (c kuin s).
 Ced=ri=puu, Ci=li=ci=a, Cyp=rus, Cä=sa=rea; Fe=lix,
 Jes=tus, For=tu=na=tus; Qwin=tus, Qwen=fel; Vic=
 tor, Ven=til, von Vinc=ke; Ker=xes, Ser=tus, A=xel,
 A=le=xander; Ze=be=de=us, Ze=ba=oth, Zi=on; Da=ra,
 Dru=sil=la; Gad, Ga=bri=el, Ga=li=le=a, Gil=gal, Go=sen.

Ch, ph, th.

Chal=de=a, Che=ru=bim, Cho=ra=san, Chris=tus;
 Pha=ra=0, Pha=ri=se=us, Phi=lip=pus, Phoi=be; Tha=
 bor, Thes=sa=lo=ni=ca, Thi=mo=the=us.

Sananlaskuja.

Al=ku työ=tä kau=nis=taa=pi, kii=tos sei=soo=pi
 lo=pus=sa. Nu=ta ar=mi=as Ju=ma=la, kait=ki=wal=ti=as
 wa=kai=nen! Min' on ka=lo=ja we=des=sä, ehk' =ei ai=na
 a=pa=jal=la. An=na maa=ta mat=ka=mie=hen, an=na wie=
 ra=han le=wä=tä. Ma=mu il=taa wii=sa=ham=pi, py=hä
 päi=wis=tä pa=ra=hin. Min' on työ=tä te=ke=wäl=lä,
 as=ka=rei=ta ah=ke=ral=la. E=lo=hon elä=wän mie=li,
 wie=lä hau=dan reu=nal=la=kin. E=des=tä syö=mä=tön
 löh=tyh, pu=re=ma=ton pur=ti=los=ta. Ei ai=ka ai=na
 maa=ta an=na, waa=ra wai=ki=a le=wä=tä. Hal=la hal=
 me=het pa=nee=pi, pak=ka=nen po=rot=te=lee=pi. Sil=jain
 hy=wä tu=lee=pi, a=ja=tel=len ai=wan kau=nis. Hy=wä
 on mie=li mie=hen pääs=sä, Op=pi oi=ki=a o=tas=sa.
 Häi=hin on hä=peä men=nä, kut=su=mat=ta, käs=ke=mät=
 tä. S=los=sa i=kä ku=luu=pi, tur=huu=des=sa tur=me=
 uu=pi. Sol=ta kun=ni=a ka=too=pi, se on kait=ki ka=
 dot=ta=nut. So=ka e=lää jou=ti=laa=na, se on we=li
 war=ka=hal=le. Kau=nis on kat=ti=la tu=läl=la, wai=
 ka wet=tä kie=hu=toon. Kau=nis kai=kil=le nä=kyh=pi,
 fie=wä on help=po sil=mil=lem=me. Lais=ka töi=tän=sä
 lu=kee=pi, koo=tak=sen=sa kun=ni=a=ta. Lau=lu työk=si
 huo=ski=am=pi, lu=ku fie=lul=le pa=rem=pi. Lap=si on
 lap=si tu=nin=kaan=kin, poi=ka pie=ni ruh=ti=nan=kin.
 Maa o=man=sa pe=rui=pi, mul=ta kait=ki muut=te=lee=pi.
 Mi=tä nuo=re=na o=pim=me, si=tä ai=na muis=ta=nem=
 me. Nuor=na wit=sa wään=net=tä=wä, lap=si työl=le
 lai=tet=ta=wa. Rau=ru lei=kis=tä tu=lee=pi, it=ku pit=
 käs=tä i=los=ta. D=ma wai=wa o=pet=taa=pi, toi=sen
 wai=waa tun=te=maan. On=ni o=sa re=hel=li=sen, rie=
 mu=woit=to rau=hal=li=sen. Pa=rem=pi kuin kal=lis
 kul=ta, om=pi puh=das o=ma=tun=to. Puh=ta=us on pa=
 ras lah=ja, siin' on o=sa köy=hem=män=kin. Rak=ka=
 us on rau=han kuk=ka, woi=ton=kil=pi kau=no=kai=nen.
 Ke=hel=li=sen rin=ta=luis=sa, rau=ha py=syy puut=

tu=mat=ta. Sa=na oi=ke=hin sa=not=tu, o=pet=taa=pi
 it=ses=tän=sä. Sal=li sai=ra=han le=wä=tä, wa=li=tel=la
 wai=wan al=la. Tai=dos=sa kun=ni=a kun=kin, waan ei
 par=ran pi=tuu=des=sa. Uu=si wel=ka wan=ha=na=kin,
 ai=na uu=te=na py=sy=wä. Wii=sas kau=kaa pu=huu=pi,
 e=dem=mä a=jat=te=lee=pi. Os=tä=whys se ht=fin=mie=lin,
 pal=jon woi=pi wai=ku=tel=la. Ei oo lau=lu lais=kan
 työ=tä, we=te=läi=sen welt=to=mie=len; Lau=lu on työ=tä
 wi=ri=än mie=hen, ru=no roh=ki=an u=ro=hon. Ah=ris=
 sä tu=han=nen al=ku, pen=nis=sä i=son pe=rin=nön. Dil=
 lä päi=wät jat=ke=ta=han, wir=fil=lä Ju=ma=lan wil=ja.

Mieni Simson.

Ja pikku poika kirjaan
 Nyt tutki tarffahan,
 Ja mieltään myöten hiljaan
 Hän alkoi miettimään:

Ja kuules äiti kulta!
 Jos Simson oisinki,
 Mä linnat liitteleisin
 Louhista Suomeksi.

Joulun aattoilta köyhän majassa.

Joulu-juhlan kallis aatto
 Taasen meillä on nyt taatto,
 Vaan ei syötävää —!
 Lausui lapset isällensä,
 Poijes pyhkein kyynelensä;
 Suruisesti sydämmensä
 Vielä tykyttää.

Isä kohottaapi päänsä
 Lasten lause sydäntänsä
 Kovin liikuttaa —
 Sanoo: "ehkä Luoja suopi,
 Että äiti kohta tuopi
 Ruokaa meille, jolla saapi
 Nähjän kuolettaa!"

*Tuli tuikkaa pärehessä,
Ei oo siinä perehessä
Lamppu-loistoa! —
Sydämmellä toivovalla,
Viettää lapset laattialla
Joulu-aattoa.*

*Äiti sisälle jo astuu:
Ilo-kyyneleistä kastuu
Silmät kaikkien,
Kuin hän heille leipäpalan
Jakaa kullekin ja kalan!
Mihin, mihin verratahan
Ilo lapsien?*

*Katsos kuinka polvillansa
Ylistää nyt Jumalaansa
Viisi pienoista! —
Vanhimmatkin kasvoillensa
Lankeevat ja luojallensa
Kantavat nyt kiitoksensa
Kaikin ilosta.*

III. Osa.

Opillisia lauseita ja opetuksia lapsille.

Tulkaat tänne lapset! Kuulkaat minua, minä tahdon ylistää Herran töitä ja hänen wiisauttansa. Kaikin olemme Jumalan lapsia: katseleamme hänen tekojansa: ylistäkäämme hänen wiisauttansa; kunnioitakaamme hänen hywyhittänsä ja suuruuttansa. Jumala antakoon meille oikian nöyryyden. Jumalan pelko ja rakkaus on wiisauden alku.

Tämä kirja on lasten kirja. Luekaa tätä lapset, luekaa lujasti ja hyvästi. Pitäkää tarkka waari kaikista mitä luette ja ajatelkaa tarkasti. Sanokaa sanat selvästi ja rohkeaiskaa mielenne. Seisokaa suorana ja olkaa totijet. Mhfera saapi kiitoksen ja palkinnon. Lueamisen perästä alkawat wiatomat leikit ja huwitus-hetket. Silloin saatte juoksennella. Kuunnellkaa muutkin! nyt aloitamme:

Isä ei ole kotona. Missä on isä? Hän tekee työtä las-

tensa eduksi ja isänmaan hyödyksi. Hän tekee työtä Sumalan kunniaksi, ja hyvällä mielellä hän tekee työtä. Työtä emme saa leipää ja leivättä ei voi kukaan elää. Kiitoksia isä thönne ahkeruudesta ja elatussemme huolesta. Kiitos hyvä Sumala jokapäiväisestä leivästämme! Isä tekee työtä ja Sumala antaa isälle terveyttä ja työlle siunausta. Voi kuinka hyvä on Sumala.

Miti istuu tuvasa ja tekee työtä lastensa eteen. Miti ompelee vaatteita, kutoo kankaita ja keittää ruokamme. Vaatteita olisimme onnettomat: me paleltuisimme, ja ruuatta kuolisimme nälkään. Kiitoksia äiti töistänne: Kiitos hyvä Sumala ruumiimme suojista ja vaatteistamme.

Olkaamme vanhimmislemme nöyrät ja kiitolliset, sillä vanhimmat ovat hyvät meille. He rukoilevat Sumalaa kanssamme: he opettavat meitä hyviksi lapsiksi ja uhraavat kaiken voimansa meidän hyväksemme. Ilman rukousta ei ole siunausta, ja ilman hyvyhtä ei ole oikiaa iloa ihmisen sydämessä. Hyvät lapset tottelevat mielellänsä vanhempiansa: he rakastavat ja tottelevat rakkaudesta. Me olemme hyvät lapset. Sumala uhkaa ja rankaisee kaikkia tottelemattomia lapsia; mutta nöyrille hän antaa armonsa.

Pienemmät weljemme ja sisaremmme ovat kotona. Ne ovat kowin pieniä; mutta suuretkin ovat ennen olleet yhtä pieniä. Pienillä lapsilla ei ole paljon voimia; mutta wäkevätkin ovat kerran olleet yhtä heikkoja. Pienillä lapsilla ei ole suurta oppia; mutta oppineetkin ovat kerran olleet yhtä tietämättömiä. Kuin terweinä elämme, niin kasvaa ruumiimme suureksi ja wäkeväksi, ja kuin ahkerasti rukouksella luemme, niin kasvaa sielumme jaloksi ja wiisaaksi tutkimaan Sumalan suuria töitä. Sumala suojelkoon ja siunatkoon kaikkia lapsia.

Ukko-waari istuu pöydän takana. Se on jo vanha ukko ja harmaa päinen. Sen kaswot ja kädet ovat jo ryhtysjä. Sen hampaat harwentuneet; mutta kuulo sillä on hyvä ja silmät kauniit. Ukko-waari on elänyt jo hywin kauwan ja kokenut paljon. Hän on wiisas mies ja wallan hyvä meille. Ukko waari osaa selwittää Sumalan voimaa. Hän tuntee ihmiskunnan historian tähän päivään asti. Hän tuntee eläimet heidän sukukunnissansa, ja kaswit tietää hän kaikki. Hän kertoo niistä mielellänsä meille. Kiitoksia rakas iso-isä! Sumala siunatkoon wanhoja, jotka hywyhtä ja wiisautta opettawat. He eläkööt kauwan!

Lapset siunasiwat Ukko-waaria: he asettiwat kukka-kiehkuran

hänen päänsä päälle ja kaunistivat yksinäisillä kufilla hänen rintansa. Lapset istuivat nurmikolle ja kuuntelivat kuin Ukko-waari taas kertoi:

Mjan alussa on Jumala luonut taiwaan ja maan. Maa pyörii radassansa taiwaan avaruudessa ja aika kuluu: wuodesta wuoteen, kuukaudesta kuukauteen, wiikosta wiikloon, päivästä päivään ja hetkestä hetkeen. Wuodessa on kolmesataa kuusikymmentä wiisi (365) päivää ja yötä. Tämän ajan alla kerkiiä maa kahdeksankymmentä kahdeksan (88) miljoonaa penikulmaa pitkässä radassa kulkea auringon ympäri. Kulkessansa auringon ympäri, pyörii maa lännestä itään päin kahdeskymmenessä neljässä (24) tiimassa eli yhdesssä wuorokaudessa akselinsa ympäri. Wuodessa on wiisikymmentä kaksi (52) wii-kkoa ja jokaisessa wiikossa on seitsemän yötä ja päivää. Wiikon ensimmäinen päivä on **Sunnuntai**, toinen **Maanantai**, kolmas **Tiistai**, neljäs **Keskiwiikko**, viides **Tuorstai**, kuudes **Perjantai** ja seitsemäs **Lauvantai**. Wuosi alkaa **Uudenwuoden päivänä** ja wuodessa on kaksitoista kuukautta, nimittäin: **Tammikuu**, **Helmi**kuu, **Maaliskuu**, **Huhtikuu**, **Toukokuu**, **Kesä**kuu, **Heinä**kuu, **Elo**kuu, **Syys**kuu, **Lo**kakuu, **Marraskuu** ja **Joulukuu**. Jokaisessa tiimassa on kuusikymmentä minuuttia ja joka minuutissa kuusikymmentä sekuntia. Taiwaan avaruudessa on lukematon paljous taiwas-kappaleita, joita nimitetään: **aurinko**, **kuu** ja **tähdet**.

Maailman pää-suunnat eli piirit owat neljä waltatuuksia, nimittäin: **Pohjanen**, jota wastapäätä on **Stelä**. Sitte on **Itä**, jota wastapäätä on **Länssi**. Aurinko nousee idästä ja laskeupi länteen, sillä maa pyörii lännestä itään. Stelässä on aurinko korkeimmallaan ja silloin on sydän päivä kello 12. Pohjoisessa on aurinko silloin kuin on sydän-yö, kello 12.

Kaikkein luonnollisten ja näkywäisten kappalten alkuaiteet owat: **Maa**, **Ilma**, **Tuli** ja **Wesi**. Luonnon-tutkiat owat ne miehet, jotka Jumalan suuria töitä tutkiwat ja waltuteen saattawat.

Maan pinnalla on kolme-neljättä ($\frac{3}{4}$) osaa wettä ja yksi neljäs ($\frac{1}{4}$) osa maata. Maailman mantereet, maat ja saaret jaetaan wiiteen maa-osaan, ne owat, nimittäin: **Euro**pa, **Aasia**, **Afrika**, **Amerika** ja **Australia**, joissa yhteenjä asuu tuhannen miljoonaa (1000,000,000) ihmisiä. Maailman kansat eläwät waltakunnissa, ja ihmiskunnan alku

on yhdestä ainoasta parikunnasta. Aasian maa-osa on ihmiskunnan kotomaa, josta ne jo ikiwanhoina aikoina ovat lewinneet ympäri maailman. **Adami** ja **Ewa** olivat ensimmäiset ihmiset, jotka Jumala loi ja ajetti heidät asumaan Edeeminmaalle sängen ihanassa paratiisissa. Pian rikastui siinä terveellisessä ja ihanassa maassa ihmis-suku, josta Aasian maat ensiksi kansoittuivat. Kristuksen syntyä maa on **Palestina** eli **Sanaan maa**. Se kuuluu Aasian maa-osaan, on sängen hedelmällinen maa kolmen maa-osan: Aasian, Europan ja Afrikan keskuudessa. Palestina on kristillisen uskontomme kotomaa; mutta nyt on se maa Muhametiläisten ja Turkkilaisten omana. Ainoastansa muutamissa kaupungeissa ja kylissä on siellä kristityitä. Me asunne Europassa ja meidän kotomaamme nimi on **Suomenmaa**, jonka itä- ja etelä-puolella on Venäjänmaa, länsipuolella Ruotsinmaa ja pohjois-puolella Norjanmaa ja leivätön-lappi. Suomenmaan nykyinen pääkaupunki on Helsinki. Kristin-oppia on Suomen kansalle saarnattu jo enempi kuin seitsemän-sataa (700) vuotta. Piispa Henrik oli ensimmäinen ewangeliumin saarnamies Suomessa, joka w. 1157 Rupidan lähteellä Turussa ensikerran kastoiti suomalaisia pakanoita, esi-isiämme, kristin uskoon. Piispa Henrik oli urhoollinen saarnamies, mutta **Valli** niminen Suomalainen taloupoikainen pakana tappoi tämän pyhän miehen jo ensi talwenssa Suomessa ollessa. Suomen kansa on ollut jo monta sataa vuotta kahden wäkewän naapurinsa wallassa, jota jutelmat Nuijasodasta, ihosta wihasta ja m. s. todistawat. Samoin kuin muidenkin maailman kansain, on Suomalaisenkin kotomaa Aasia, josta esi-isiämme ovat jo ikiwanhoina aikoina kolmessa suuressa parwessa lähteneet länttä kohden ja saapuneet Suomeen.

Kristikunnan suurimmat juhlapäivät jokaisen vuoden kulussa wietetään seuraawain asiain ja tapausten muistoksi: **Soulu-päiwänä** on kallis Wapahantajamme Jesus Kristus syntynyt; **Uuden-wuoden päiwänä** hän ympäri leikattiin. **Yoppiäis-päiwänä** tulivat ensimmäiset pakanalliset wiisaat Kristusta kumartamaan, ja **Synttilän-päiwänä** wiettiin hän Temppeleihin siunattawaksi. **Marian-päiwänä** ilmoitti enkeli Kristuksen sikiämisen Marialle; **Wikkänä perjantaina** tuomittiin Kristus häpiälliseen ristin-kuolemaan, kuoletettiin ja haudattiin; **Vääsiäis-päiwänä** nousi hän kuolleista; **Selatuorstaina** astui hlös taiwaaseen, ja **Selluntaina** wuodatettiin Kristukselta luvattu pyhä henki Apostoleihin. **Johannes kastajan**

päivänä sai Johannes kastaja nimensä ja hänen isänsä Zafarias ennusti Johanneksesta tulewan Kristuksen edellä-juoksijan. **Mikkeliin**-päivänä muistutetaan meitä pyhain enkelitten warjeluksesta, ja **Pyhäin-miesten** päivänä kehoitetaan meitä seuraamaan elämässämme kaikkein pyhain ja uskovaisten esimerkkiä. — Näin ovat juhlapäivämme tulleet, mutta Herrain Herra ja kaikkein kuningasten kuningas, joka tutkii sydämet: Hän yhä tietää mikä perustus juhlillamme on ja missä tavalla niitä wietämme ja pyhitämme. Ihminen on erinkaltainen kuin muut luontokappaleet. Ruumiinsa puolesta on ihminen maan tomu joten muutkin luontokappaleet, mutta sielunsa puolesta on ihminen äärettömän etewämpi muita. Ihmisellä on wiisi aistinta, nimittäin: näkö, kuulo, maku, haisti ja tunto. Silmillä näemme, korwilla kuulemme, kielessä maistamme, nenällä haistamme ja koko ruumiilla tunnemme. Ihminen woipi oppia ja siwistyä, hän woipi edistyä opissa ja tulla wiisaaksi. Ihminen woipi tutkia luomisen wiisautta ja ylistää Herran kunniaa hänen suloisella puhelema-taidollansa. Ihmisellä on kuolematon henki, hänellä on luonastettu sielu jota herra tahtoo kunniaansa. Olkaamme siis kuuliaiset Jumalan tahdolle sydämmen nöhrhydessä ja uskossa epäilemättä.

Jumalan sanan woima.

Kuin wesilintu lahdesa
 Käy alle weden pinnan,
 Ja poistettuaan tomunsa,
 Taas nostaa puhtaan riinan;
 Niin sielu puhdistettuna
 Myös sanan sywyhydessä,
 Se nousee walkeudessa
 Ja loistaa pyhyhydessä.

Luomisen wiisaudesta.

Luomisen wiisaus on äärettömästi suuri. Sen osottaa meille jo se halvinki luonnon-kappale. Ei niin pientä, ei niin halpaa luonnon kappaletta tule silmäimme eteen, joka jo ei olisi kylläksi woimallinen todistamaan luomisen wiisauden ääretöntä taitoa. Yksi pieni toukka ja halvin kukkainen ovat tarpeeksi woimalliset herättämään ajattelemaisessa ihmisessä ijankaikkisia ajatuksia, ylistämään, ihmettelemään ja kunnioittamaan luomisen wiisautta. Tämän

suuren luonnon herra on Jumala, jonka opimme tuntemaan hänen pyhästä sanastansa. Se sama Jumalan pyhä sana on meillekin Suomalaisille jo monta vuosisataa loistanut melkein täydessä puhtaudessa. Se on ollut meidän sivistyksemme ja valistuksemme juuri. Siitä opimme tuntemaan Jumalan hänen omaisuuksinensa, sekä sen mitä hän meiltä ihmisiltä vaatii.

Mutta Jumalan hyvyttä, kunniaa, suuruutta, viisautta, voimaa ja väkevyyttä emme osaa kyllin ylistää ja kiittää, jos emme tutki ja tarkastele luomisen viisautta itse luonnon rakennuksessa. — Me olemme lapsuudesta asti kuulleet opetettavan ja saarnattavan kuinka Jumala on hyvä ja miten äärettömän viisaat kaikki hänen työnsä ovat. Näissä Jumalan töissä se juuri näkyykin Luomisen viisaus, joka niin taitavalla ja hellällä huolella on sen äärettömän luonnon-tuotteen keskellä ja moninaisuudessa osannut jokaisen olennon, kasvien ja kappalten rakennuksesta ja voimassa pysymisestä, sekä aina täydellisemmäksi uudistumisesta murheen pitää. Luomisen viisaus on asettanut kaikki tähdet, ne lukemattomat taivaskappaleet ihmeellisellä vetovoimalla pyörimään ja kiertämään toistensa ympärillä niin mukavassa järjestyksessä, että kaikki pienemmät palvelevat suurempia, kiertävät niiden ympärillä, saavat niiltä elämän ja valon; eivätkä ne lukemattomat suuret möhkäleet: kuut, auringot ja maat milloinkaan tule toistensa tielle, eivätkä poikkeaa radastansa siinä mittaamattomassa avaruudessa. Luomisen viisaus on asettanut jokaiselle taivaskappaleelle yhden sopivan muodostuma- ja uudistumajärjestyksen, jota vanhurskasta ja kuolematointa lakia täytyy koko luonnon suurimmat ja pienemmät osat mielisuosiolla kuunella ja totella. Tämä meidän maamme, jonka päällä asumme, josta elämme ja jota viljelemme, on yksi niitä kiertolaisia, joka tähtenä näkyy toisille tähdille ja kiertolaisille. Tämän pian ymmyrjäisen pallon ympärillä on noin kymmentä peninkulmaa paksu ilma-kehä, josta kaikki kasvit, eläimet ja ihmiset saavat elämänsä. Maapallon sisus on tulinen, jonka ympärillä on noin neljää peninkulmaa paksu maankuori, täytetty vuorilla, laksoilla, järvillä, jokiloilla ja hirmuisen suurilla merillä. Lukematon paljous hyörii ja pyörii maapinnalla, kasvi- ja eläinkunnassa toistensa palveluksessa, jotka kaikki tavallansa ylistävät luomisen viisautta, antavat ihmiselle tutkinto-

ainetta, ja näyttää se siltä kuin kaikki olisi luotu ja valmistettu ihmisen tähden ja ihmisen palvelukseksi.

Tästä huomaamme miten äärettömästi ylempänä on ihminen sielunsa puolesta jo luomisen viisaudessa muiden luontokappalten rinnalla tämän taivaskappaleen osuudessa. Sentähden olemmekin suuressa kiitollisuuden velassa luonnon Herralle, joka niin runsaasti on meitä rakastanut ja kaunistanut yli muiden luotuiensa maan päällä. Puhelematito ja yhä edistyvät sielun voimat, ovat ihmisellä suurimpana todistajana Jumalan rakkaudesta ja osallisuudesta hänen kanssansa, että sitä enemmän voisimme ylistää hänen kunniatansa luomisen viisaudessa. On siis koko ihmiskunnan yhteinen, sekä itsekunkin erinäinen velvollisuudemme, että viljellä sieluimme voimia, tutaksemme Jumalan voimaa ja viisautta luonnon rakennuksessa; sillä koko luonto on meille ihmisille avoin kirja, josta voimme lukea luojan töitä ja luomisen viisautta ijankaikkisen luojamme kiitokseksi ja kunniaksi! "Kaikki viisaus tulee Herralta Jumalalta. — — — — —"

Hän on vuodattanut viisauden kaikkein tekoinsa päälle." Syr. 1: 1, 10.

"Taivaat ilmoittavat Jumalan kunnian; ja vahvuus julistaa hänen kättensä teot." Ps. 90: 1, 2.

Herran muisto.

*Ma muistan Herraa, joka sanallansa
On luonut tähdet, kuun ja auringon,
Ma muistan häntä, joka armostansa
Minunki kutsunut on elohon.*

*Ma rukoilen: suloinen, rakas isä!
Minua turvaa, tue, vahvista,
Taitoa, viisautta mulle lisää,
Lapsestas pidä aina murhetta.*

*Edestä vanhempaini armahaisten,
Edestä sisareni, veljeni
Edestä kuninkain ja kerjäläisten
Edestä kaikkien mä rukoilen.*

Selvitys Venykemerkeillä varustetuista kirjaimista.

Kuin herra tohtori W. Kilpisen kirjapainosta Jyväskylässä ilmestyy kirjateoksia painettuna venyke-merkki kirjaimilla ja kuin maamme muissakin kirjapainoissa joskus käytetään näitä, niin katsotaan tarpeelliseksi, että lapset oppivat myöskin niitä tuntemaan, lukemaan ja käyttämään. Pitkään ääntävät kirjaimet ovat tässä merkityt venykemerkeillä, joten seuraava järjestys sekä „joulun-aatto” kertomus näyttää.

Â, Ê, Î, Ô, Û, Ŷ, Æ, Ø.

Aa, Ee, Ii, Oo, Uu, Yy, Ää, Öö.

â, ê, î, ô, û, ŷ, æ, ø.

aa, ee, ii, oo, uu, yy, ää, öö.

Joulun-ätto.

Tæmæ on kaunis, likuttava, pyhæ ehtô! Ihmiset vietævæt rakkauden juhlâ! Tænæ pæivænæ suovat ihmiset toisillensa yhteisen ilon, he ilahuttavat toisiansa riemulla, helleydellæ, rakkauden-, ystævÿden- ja uskollisÿden-lahjoilla.

Se hyvæ Isæ tuolla ylhællæ on ihmisille antanut koko mâ-ilman yhdeksi ainoaksi elæmækerran-pituiseksi joulun-ättolahjaksi. Hæn on antanut ihmiselle elæmæn, joka on yhtæ rikas kuin tæytelæisin joulupøytæ, ja tæyttænÿt sen hyvillæ lahjoilla. Hæn on toivân kumÿn sytyttænÿt ærettømæn joulupÿn, jossa on lukemattomia joulu-kynttiløitæ, ja tæstæ sæihkyævæstæ pÿsta alas-leimahteli kaikki elæmæn armolahjat: Rakkaus, Usko, Toivo. Hæn on lahjoittanut ihmisille kokonaisen joulupøydæn, tæynnænsæ ihanoita, monenkaltaisia lahjoja: âmu- ja ilta-ruskon, kevæn, kesæn, linnut, kÿvaukset, kÿnelêt, rakkauden, ylævÿden tiedon, hyvæn-tekoisÿden, uskon-opin ja tuhansia muita kappaleita, jotka sâttavat tehdæ meidæt onnelliseksi. Wielæ on hæn lahjoittannt ihmisille kaunÿn astian tæynnænsæ kaikenlaisia leikki-kaluja, vælkkyviæ kullasta, kÿluvia kalleista kivistæ, ja sen nimi on kuvastin, ja sÿnæ on ilahuttavia unia ja suloisia toivotuksia. — Sanalla sanottu tæmæn isættømæn ja æiltittømæn lapsi-huonên ijankaikkinen Isæ on tahtonut tehdæ koko ihmÿsen-elæmæn yhdeksi ainoaksi lo pumattomaksi, kummalliseksi hæmææræhetkeksi, tæmæn elæmæn auringon alas-menemisen ja tulevaisen elæmæn auringon ylös-nousemisen vælillæ.

Mutta kaikki ihmiset eivät käytä joulun-ättoa Jumalan kunniaksi, eikä lähimmäisensä hyödyksi, Sûrin osa elää synnissä, hekkumassa ja ylöllisydessä.

Taivallinen Isä anna heille antêksi. He eivät tiedä mitä he tekevät.

He kulkevat kuin sokeat sinun armosi ârettömen valo-meren läpi, he kulkevat kuin kûrot Sinun armeliaisûtesi loppumattoman virtaputouksen vierellä, he kulkevat kuin mykät Sinun luomisesi ijankaikkisen ilolaulun soidessa, he kulkevat tykyttävæisellä sydæmellä, lyhyellä hengityksellä läpi Sinun korkean, taivas-valolla valaistun mâilmasi.

Nyt menen minä ulos ja katselen sisälle ja kûntelen kôyhûden pimeistä ikkunoista, joissa ei mûta loista kuin rakkaus, joissa ei kasva mûta pûta kuin pûttên ja ahkeran, kovan työn kuiva leipäpû, joissa ei pala muita kyntilôitæ kuin kîluvia, kûmia kûneleitæ.

Minä painan korvani løytlapsi-huoneitten oville, joissa lapset ovat isättæ ja æitittæ, ilman kultasitta lahjoitta, joulu-puitta ja joulu-pöydittæ, ilman kaikitta rakkauden ja helleyden lahjoitta. Minä menen ulos kylmille kaduille, etsin nîden paleltuvaiset, vapisevat lapsi-raukat ja näen kuinka he itkevillä silmillæ kurkistelevat nîhin læmpimihiin, loistavîn huoneihin, joissa onnen lapset ovat valossa ja iloitsevat joulupûn ympärillä ja hyppien riemusta ja tÿtyvæisydestæ taputtelevat kæsiansæ tæytelæisen joulupöydæn ympärillä.

Minä etsin kaikki ne tuhannet, jotka tænæpæivænæ, tænæ lîkuttavaisena joulun-ättona, istuvat yksinænsæ, aivan yksinænsæ, hyljættÿinæ eikä keneltæn rakastettuna. Etsin kaikki ne, jotka rakkautta ja toivoa tæytetyllæ sydæmellä kuitenkin ovat unhotetut, jotka tænæpæivænæ sillä pyhællæ ehtôlla, eivät sâ pienintækæn rakkauden merkkia, ei mitækæn. Etsin kaikki ne, jotka istuvat pimeydessæ itku-silmin ja kalvettuneilla kasvoilla. Etsin kaikki ne, joille onni ei ole antanut mitæn, ja joilla nyt tællæ pyhællæ hetkellä ei ole mitæn antamista rakkaimmillên, lapsillensa, rakastamillensa. Etsin kaikki, jotka kauvas eroitettuina rakkaimmistansa istuvat suruisina kuivettuen, kuin eivät sâta tællæ pyhællæ ehtôlla sanoa nîlle yhtæn rakkauden sanâ, eikä antâ yhtæn rakkauden lahjâ, ei kukkaistakân, ei hienointa paperi-palaistakân, ei mitæn. Et-

sin kaikki ne, jotka ainoastân kuolleille sâttavat sytyttæ joulupûnsa kynttilæt, ne joilla tæssæ mâilmassa ei ole mitækæn.

Kaikki næmæ minæ etsin kæsîni ja painan heitæ sydæntæni vasten ja sanon heille.

"Tulkâ minun kanssani, minæ olen køyhæ kuin te! tuolla mân alla on minulla kuin teillækin kallît ârtêt, ja tællæ mân pællæ aivan væhæ; nînkuin te olen minækin syönyt leipæni kÿneleillæ, ja kÿneleillæ seoittanut juomani; minæ olen hyljæetty nînkuin te, minæ kannan sydæmesæni palavan, sammumattoman toivon nînkuin tekin, minæ olen yksinæni ja kaikista eroitettu nînkuin te; minæ olen køyhæ, hyvin køyhæ, vån en kuitenkân nîn køyhæ, ettæ en sâttasi kutsua teitæ kaikkia pøytæn, sydæmeni pøytæn, joka on rikas rakkaudesta, rikas læmpymæstæ, elævæstæ, tehollisesta armeliaisûdesta."

Næettekø tuolla taivålla tuon sûren, moni-hâraisen, kulta-lehtisen joulupûn? Sen on ijankaikkinen Isæmme pannut sinne meitæ vasten, jotka emme tænæ iltana istu loistavien kynttilä-krûnujen alla ja monen-kaltaisesti koristettujen ja rikasten pøytæin æressæ, vån tæmæn, ijankaikkisen Isæmme tuhansittain jumahteleavan joulupûn alla.

"Næiden tæhti valojen vælitse kæntæ se taivållinen Isæ lempeæsti katsoen silmænsæ alas lastensa pælle, ja minulle ja monelle mûlle on hæn suonut silmæn, jolla næen puoli-avatut ovet parempân elæmæn, ja næen ja kûlen kaiken sen ilon, joka sinne on tuotu."

"Ja tæmæn kiltævæn, loistavan, tæhdistæ tehdyn joulupûn on Jumala istuttanut taivålle ainoastân nîtæ vasten, jotka yksinænsæ ja hyljæettyinæ katsovat taivålle pæin, ja næmæ tuhannet ja monin tuhansin tuhannet valot leimuvat ja loistavat ainoastân nîlle, joille mû elæmæn jouluvælo ei loista; ja minæ vien teidæt læhemmæksi næitæ kynttiløitæ ja selitæn nîden sætêt, ja osoitan teille kuinka ne katsovat sisælle elæmæmme nînkuin rauhan enkelit, nînkuin tulevaisen ijankaikkisen taivas-riemun loistava takaus."

Ehtotühti.

„Kuin iltasilla katselen
Tuhansin tähtiä,
Niin ihmetellen aattelen
Ijäisen sääntöjä.

Minulle tähti mieluisa
Ja aina armahin
On ehto-tähti riemuista,
Se kaunis kirkkabin.

Se sama tähti vuorostaan
 Taas aamu tähtenä
 Käy amunkoita ennustaan,
 Ain yltä belevä.

Si' ihannellen usehin
 Sumeesta sydän lyö:
 Niin non-ee toivontähtikin,
 Kosk' yltää kuolon yö.

Ijäistä nutta eloa
 Taas toivo odottaa,
 Kosk' aamu-tähti ihana
 Sen aamun aloittaa.

Kuin näin tähden kirkkahan
 Se mieltä mielyttää:
 O, voisko kulku kuolevan
 Myös sinne siirrettää.

Kun sielu Herran tekoja
 Saa maassa miettiä;
 Se herättääpi halua
 Ylemmäs ehtiä.

Kas toivon-tähti heloittaa
 Ett' ijäisyyden tie,
 Jok' ahdingosta eroittaa
 Myös tähti tarhoin vie."
 (Suonio).

Pikku Hannan koulukertomus.

Hanna tuli sunnuntai-koulusta kotia, oli syvästi liikuttetuna ja vakavissa ajatuksissa niistä opetuksista mitä oli siellä kuullut. Äiti kyseli Hannalta yhtä ja toista mitä koulussa oli tapahtunut. „Ei mitään pahaa tapahtunut,“ sanoi Hanna, „mutta siellä oli tänä iltana eri opettaja kuin ennen. Se osasi meille selwittää asioita niin yksin-kertaisella tavalla ja niin selvästi, että sen kaikki lapset hymnärsivät. Te ette voi uskoa äiti miten hyvä opettaja se oli. En koskaan ole semmoista kuullut: voi jospa se aina olisi meidän sunnuntai-koulusjamme opettajana!“

„Se on hyvä vakas lapseni, ettäs kiität opettajaasi,“ sanoi äiti, „mutta selwitäppäs nyt Hanna mitä se hyvä opettaja on koulussa selwittänyt.“ „Te olette kyllä, äitikulta, minulle jo monasti selwittäneet Jumalan sanan totuudesta ja Kristuksen maallisesta elämästä, ollesjansa ihmiskunnan lunastajana;“ sanoi Hanna, „mutta minä en vielä ole ennen hymnärtänyt mikä on se ihminen, joka pakoitti wapahtajamme taiwaallisesta korkeudesta tulemaan synniksi syntisten edestä. Tämän iltainen opettajamme selwitti ja sanoi: „Jumala on ihmisen luonut onnelliseksi, pyhäksi, hurskaaksi, kuolemattomaksi ja wiattomaksi, jota onnellisuutta raamatussa kutsutaan Jumalan kuwaksi. Tämän autuaan onnellisuuden kadotti ihminen wiijaudensa ja wapaan tahtonsa wäärinkäyttämällä. Ihminen rikkoi Jumalan tahtoa vastaan: hän lankeksi syntiin, josta seurasi kuolema ja ansion mukaan iankaikkinen kadotus. Tässä onnellisuudessa armahdi kuitenkin Jumala ihmistä heti syntiin lankeamisen perästä. Jumala armahdi ihmistä rakkaudensa äärettö-

mällä voimalla ja lupasi lähettää poikansa vaimosta syntyneenä, joka taivaallisella voimallansa murentaa pimeyden valan ja vapauttaa ihmiset synnin orjuudesta. Tämän autuaallisen lupauksensa uudisti Sumala tuotuosjakin pyhille esi-isille, ja Abraham, yksi paimen ruhtinas, oli se mies jolle Sumala antoi julkisen lupauksen maailman vapauttajan syntyisestä hänen suvustansa. Abrahamin sukukunnan elämän tapaukset johdatti Sumala niin, että Abraham tuli sen kuuluisan Sudan kansan esi-isäksi jonka jälkeen tulevaisista on vapauttajamme syntynyt.

Lähes neljä tuhatta (4000) vuotta ihmisen lankeemisesta oli Sumala kannattanut tätä lupauksen sanaa Abrahamin sukukunnassa. Silloin täytti Sumala lupauksensa ja ihmiskunnan pelastaja **Herra Jeesus Kristus** syntyi Betlehemin pienesjä kaupungissa Sudan sukukunnasta Palestinan maalla. Suudalaisilla ei ollut silloin enään omavaltainen hallitusmuotonsa: he olivat Roomalaisten yllihallituksen alla ja Keisari Augustus hallitsi silloin Roomin laueassa valtakunnassa. Roomalaisten määräämä wara kuningas Herodes hallitsi silloin Sudan maata. Heti Syntymä-päivästänsä alkain, tuli Kristus wihatuksi Sudalaisten ylimmäisiltä, mutta hän oli taivaallisen isänsä suojeltawana siihen asti kuin lunastus-kuolema päivänsä läheni. Jo 12:sta

vuotisena opetti Jeesus Jerusalemin Tempelissä, josta oppineetkin hämmästyivät. Mutta vasta 30 wanhana antoi Jeesus kasteen kautta itsensä wiskiä julkiseen opetus-wirkaansa. Tämän pyhän kasteen toimitti Johannes kastaja Jordanin wirrassa. Jeesus walitsi seuraajiksensa 12 opetus-lastansa ja alkoi opetus-wirkaansa loddullisilla saarnoilla ja taivaallisilla ihmetöillä. Hän julisti armon ewangeliumia ilman eroitusta ja ihmisen muotoa eli sääthä katsomatta. Hän nuhteli syntiä ja tekopyhain ulko-

kullaisuutta pelkäämättä ja taiwaallisella totuudella. Näin saarnaten ja opettaen waelsi Jeesus opetuslastensa kanssa kolmena wuotena pian kaikissa Judanmaan kylissä ja kaupungeissa. Tämä taiwaallinen Ewangeliumi vaikutti ihmisten sydämissä suosiota, josta Judalaisten ylimmykset Keisarillisen maaherran Pontus Pilatuksen kautta tuomitsiwat Jeesuksen kansan häiritjiänä ja kapinan nostajana häpiälliseen ristin kuolemaan. Kuoleman tuomio tähtettiin Golgata nimisellä pööwelin-mäellä lähellä Jerusalemin kaupunkia. Kolmantena päivänä kuolemansa jälkeen, nousi Jeesus haudasta eläwänä voiton sankarina eläen vielä opetuslastensa turwana ja wahwistuksena suuressa hiljaisuudessa 40 päivää täällä maan päällä. Sitte kuin Jeesus oli lopettanut maallisen waelluksensa, astui hän opetuslastensa nähden ylös taiwaaseen Olymaki nimiseltä wuorenkuffulalta, josta oman lupauksensa perästä Helluntai päivänä lähetti pyhän henkensä opetuslapsillensa, jotka sitte Kristuksen Apostoleina läksiwät kaikissa kansoissa, sukukunnissa ja kielissä kokoamaan Kristikuntaa Ewangeliumin saarnalla ja P. kasteella."

Näin selwitti opettajamme ja sanoi, että kaikki ne lapset, jotka rakastawat Jeesusta, tulewat onnellisiksi ja saawat uudet taipumukset ja uudet halut.

Huokaus.

Herra, Luoja taiwasten,
 Isä armas ihmisten,
 Tukemme ja turwamme,
 Edessäs nyt nöyryhämme.

Taiwahan jä tähtineen,
 Maan ja ilman täytehen,
 Ihmehiä kaikki loit,
 Suuret lahjat meille soit.

Sinulta päivän firkkaus,
 Rukkaistenkin kauneus,
 Sulta ihmis-järki myös,
 Kaikki, Herra, on Sun työs.

Suo siis, että voisimme
 Hywin käyttää kuntomme,
 Työllemme suo siunaus,
 Toiwoillemme tointumus.

IV. Osa.

(Uskolukuja.)

Herran Rufous.

Rapahattajamme Herra Jeesus Kristus opetti opetuslapsiansa rukoilemaan näillä sanoilla:

(Matth. 6: 9-13.)

Isä meidän, joka olet taiwaissa! Pyhitetty olkoon Sinun Nimes. Lähestyköön Sinun waltakuntas. Tapahdukoon Sinun tahtos niin maassa, kuin taiwaassa. Anna meille tänäpäiwänä meidän jokapäiwäinen leipämme. Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niinkuin mekin anteeksi annamme meidän welvollistemme. Ja älä johdata meitä kiusaukseen. Mutta päästä meitä pahasta. Sillä Sinun on waltakunta, ja woima, ja kunnia, iankaikkisesti: Amen.

Apostoollinen Uskontunnustus.

Seurakuntamme tunnustaa Kolmehteijestä Jumalasta ja Hänen töistänsä näin:

1. Isästä Jumalasta ja Luomisesta:

Minä Uskon Jumalan päälle, Isän Kaikkiwaltiaan, taiwaan ja maan Luojan.

2. Jumalan pojasta ja Lunastuksesta:

Minä Uskon Jeesuksen Kristuksen päälle, Hänen ainoan Poikansa, meidän Herramme, joka siksi Pyhästä Hengestä, syntyi Neitseestä Mariasta, piinattiin Pontius Pilatuksen alla, ristiinnaulittiin, kuuletettiin ja haudattiin, astui alas helwettiin, kolmantena päivänä nousi ylös kuolluista, astui ylös

taiwaaseen, istuu Isän Jumalan Raikkivaltiaan oikiällä kädellä, sieltä on tulewa, tuomitsemaan eläwitä ja kuolleita.

3. Pyhästä Hengestä ja Pyhityksestä:

Minä Uskon Pyhän Hengen päälle, yhden pyhän yhteisen Seurakunnan, pyhäin ihmisten yhteyden, syntein anteeksi saamisen, ruumiin ylösnousemisen ja iankaikkisen elämän. Amen.

Jumalan Kymmenen Käskysanaa.

Jumala on palveliansa Moosoksen kautta Siinain vuorella pyhän tahtonsa ilmoittanut ihmisille näissä kymmenessä käskysanassa:

(2 Moos. 20: 2, 3, 7, 8, 12—17.)

Ensimmäinen Käsky:

Minä olen Herra sinun Jumalasi, Ei sinun pidä muita Jumalia pitämän minun edessäni.

Toinen:

Ei sinun pidä turhaan lausuman Herrasi Jumalasi Nimeä: sillä ei Herra pidä sitä rankaisematta, joka Hänen Nimensä turhaan lausuu.

Kolmas:

Muista Lepo-päivää, ettäs sen pyhittäisit.

Neljäs:

Sinun pitää kunnioittaman Isänsä ja Äitiänsä, ettäs menestyisit ja kauwan eläisit maan päällä.

Viides:

Ei sinun pidä tappaman.

Kuudes:

Ei sinun pidä huorin tekemän.

Seitsemäs:

Ei sinun pidä varastaman.

Rahbeffas :

Ei sinun pidä wäärää todistusta sanoman lähimmäistäsi vastaan.

Yhbeffas :

Ei sinun pidä pyytämän lähimmäisesi huonetta.

Kymmenes :

Ei sinun pidä himoitfeman lähimmäisesi emäntää, eikä hänen palweliaansa, eikä hänen härkäänsä, eikä hänen juhtaansa, eikä mitään kuin lähimmäisesi oma on.

Kaifista näistä käskhistä sanoo Jumala näin:

(2 Moos. 20: 5, 6.)

Minä Herra sinun Jumalas olen kiivas Jumala, joka etsiskelen Isäin pahat teot lasten päälle kolmanteen ja neljanteen polween, jotka minua wihaawat. Ja teen laupiuden monelle tuhannelle, jotka minua rakastawat, ja pitawät minun käskyni.

(5 Moos. 27: 26.)

Kirottu olkoon, joka ei kaikkia näitä lain sanoja tähtä, että hän niiden jälkeen tekis: ja kaikki kansa sano-
kaan: Amen.

Kaikki käskysanat suljetaan näihin sanoihin:

(Matth. 22: 37, 39. Luukk. 10: 27.)

Sinun pitää rakastaman Herraa sinun Jumalatas kaikesta sydämestäsi ja kaikesta sielustasi, ja kaikesta mielestäsi ja kaikesta woimastasi; ja lähimmäistäsi niinkuin itseäsi.

Wapahtaja Jeesus sanoo:

(Matth. 7: 12.)

Kaikki siis mitä te tahdotte, että ihmisten pitää teille tekemän, niin te myös heille tehtäät: sillä tämä on Laki ja Propheetat.

Salomoni Saarnaaja sanoo:

(12: 13.)

Beffää Jumalata ja pidä Hänen käskynsä, sillä sitä tulee kaikkein ihmisten tehdä.

Apostoli Saakoppi sanoo:

(2: 10.)

Jos joku koko Lain pitää, ja rikkoo yhdessä, hän on wikapää kaikissa.

Rippi eli synnin päästö.

Näin sanoi Herra Jeesus Kristus pyhälle Pietarille ja muille Opetuslapsillensa:

(Matth. 16: 19. 18: 18. Joh. 20: 22, 23.)

Minä annan sinulle taiwaan waltakunnan awaimet; ja mitä sinä maan päällä sidot pitää sidotun oleman taiwaisa: ja mitä sinä päästät maan päällä, sen pitää oleman päästetyn taiwaisa. Ottakaat Pyhä Henki. Joille te synnit anteeksi annatte, niille ne anteeksi annetaan, ja joille te ne pidätte, niille ne owat pidetyt.

Uuden Testamentin Sakramentit

owat:

1. Pyhä Kasteen Sakramentti.

Wapahtajamme Herra Jeesus Kristus asetti Pyhän Kasteen Sakramentin näin sanoen Opetuslapsillensa:

(Matth. 28: 18, 19.)

Minulle on annettu kaikki woima taiwaisa ja maan päällä. Menkääät siis ja opettakaat kaikkea kansaa, ja kastakaat heitä Nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen.

(Marf. 16: 15, 16.)

Menkääät kaikkeen maailmaan, ja saarnatkaa Ewangeliunia kaikille luoduille. Joka usko ja kastetaan, se tulee autuaaksi: mutta joka ei usko, se kadotetaan.

Jeesus sanoi Nikodemukselle:

(Joh. 3: 5, 6.)

Totisesti, totisesti sanon minä sinulle; ellei joku synny wedestä ja Hengestä, ei hän taida Jumalan walta-

tuntaan sisälle tulla. Mitä lihasta syntynyt on, se on liha: ja mitä Hengestä syntynyt on, se on Henki.

2. Uttarin Sakramentti eli Herran Pyhä Ehtoollinen.

Herran Ehtoollisen säättämisestä kirjoittawat Ewankelistat Matthæus, Markus ja Luukas, kuin myös Apostoli Paawali näin:

(Matth. 26: 26—28. Mark. 14: 22—24. Luuk. 22: 19—20. 1 Kor. 11: 23—25.)

Meidän Herra Jesus Kristus sinä yönä, jona Hän petettiin, otti leivän, kiitti, murensi ja antoi opetuslapsilensa ja sanoi: Ottakaat ja syökää, tämä on minun Ruumiini, joka teidän edestänne annetaan; se tehkää te minun muistokseni.

Samalla muotoa, ehtoollisen jälkeen, otti Hän myös Kalkin, kiitti, antoi heille ja sanoi: Ottakaat ja juokaat tästä kaikki; Tämä on se Uuden Testamentin Kalkki minun Veresfäni, joka teidän ja monen edestä wuodatetaan syn-

tein anteeksi antamiseksi; se tehkää, niin usein kuin te juotte minun muistokseni.

Tästä Sakramentista sanoo Jumalan Henki Apostoli Paawalin kautta näin:

(1 Kor. 11: 26—29.)

Niin usein kuin te syötte tästä leiwästä, ja juotte tästä Kalkista, pitää teidän Herran kuolemaa julistaman siihen asti, kuin hän tulee. Sentähden joka kelwottomasti syö tästä leiwästä, ja juo Herran Kalkista, se on wikapää Herran ruumiiseen ja wereen. Mutta koetelkaan ihminen itseänsä, ja niin syökään tästä leiwästä ja juokaan tästä Kalkista. Sillä joka syö taikka juo kelwottomasti, hän syö ja juo tuomion itsellensä, ettei hän Herran ruumista eroita.

1. Namu-Rukoukset.

Huomeneltain, noustuasi siunaa näin:

Nimeen Isän, ja Pojan, ja Pyhän Hengen, Amen.

Minä kiitän Sinua, taitvaallinen Isäni, Jesuksen Kristuksen, rakkaan Poikasi kautta, ettäs tänä yönä minua kaikista vaaroista ja wahingoista armollisesti warjellut olet. Ja rukouilen Sinua, ettäs tänäpäiwänä warjelisit minua synnistä ja kaikesta pahuudesta suojeleisit, että kaikki tyhöni ja koko elämäni Sinulle kelpaisivat. Sillä minä annan itseni, ruumiini, sieluni ja kaikki Sinun käsiis. Sinun pyhä enkelis olkoon minun kanssani, ettei perkele minusta mitäkään voittaisi. Amen.

Toinen:

Sinun pyhään Nimees, Sinä ristiinnaulittu Herra Jesu Kriste! minä nyt nousen, Sinä joka minun kalliilla werelläsi lunastit, Sinä minua tänäpäinä ja joka hetki hallitse, auta, warjele, siunaa, ja anna hyvä onni ja jumalinen meno kaikissa asioissani ja töissäni, että minun elämäni ja aiwotukseni Sinulle kiitokseksi ja kunniaaksi tulisiwat! Wahwista minua myös kaikkiin hywiin töihin tänäpäiwänä ja joka päiwä, ja tämän onnettoman elämän perästä johdata minua iankaikkiseen elämään Amen!

2. Ehto-Rukoukset.

Samoten illalla, lewolle mennessäsi, sano siunaten:
Nimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen, Amen.

Minä kiitän Sinua taitvaallinen Isäni, Jesuksen Kristuksen rakkaan Poikasi kautta, ettäs minua tänäpäiwänä ansaitsemattomalla laupeudellas ja hywyhdelläs suojelelut olet. Ja rukouilen sinua, ettäs kaikki syntini jotka tehnyt olen ja Sinun niillä wihoittanut, anteeksi antaisit ja tänä yönä armollasi laupiaasti minua warjella tahtoisit. Sillä minä annan itseni, ruumiini, sieluni ja kaikki Sinun käsiis. Olkoon pyhä enkelis minun kanssani, ettei perkele minusta mitäkään voittaisi. Amen.

Toinen:

Waltwo Herra, rakas taitwaallinen Isä, meidän ylitsemme ja warjele meitä siltä kavalalta tiusaajalta, joka aina ympäri käy, niinkuin kiljuwa jalopeura, ja etsii kenen hän nielisi. Anna meille armojasi, että me wahwalla uskolla, miehuullisesti häntä vastaan seisoisimme ja tänä yönä Sinun pyhän warjelluksesi turwissa murheettomina läpäisimme. Rakkaan Poikasi Jesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta. Amen.

Wielä toinen:

Katso Herra! jos me makaamme tahti walwomme; niin me olemme Sinun omasi; jos me elämme tahti kuolemme, niin Sinä olet meidän Jumalamme, joka meidät luonut olet. Sentähden rukoilen Sinua: älä anna apus olla kaukana minusta; warjele minua kilwelläs, ja tue minua woimallas! että minä rauhallisesti lepäisin, ja sitte kaikkena elinaikanani Sinua pyhyydessä ja wanhurskautessa palvelisin. Rakkaan Poikasi Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme, kautta. Amen.

Ruoka-Luwt.

Kuinika huoneenhaltia yksinkertaisimmasti opettakoon perhekuntaansa siunaamaan ruualle mennessään ja ruualta päästyään.

1. Siunaus ruualle mennessä.

Lasten pitää hynä perhewäen kanssa paneman kätensä ristiin, ja käyttäin itsensä säädyllisesti, asettuman pöydän ympäri ja näin rukoileman:

(Ps. 145: 15, 16.)

Kaikkein filmät wartioitsewat Sinua, Herra, ja Sinä annat heille ruuan ajallansa. Sinä awaat kätös, ja rawitset kaikki, kuin elävät suosiolla. Kunnia olkoon Isälle, ja Pojalle ja Pyhälle Hengelle, niinkuin alusta on ollut ja nyt ja aina iankaikkisesta iankaikkiseen! Amen.

Senjälkeen lue Isä meidän ja seuraava rukous:

Herra Jumala taiwaallinen Isä! siunaa meitä ja näitä sinun lahjojasi, jotka meille ruumiin ravinnoksi armollisesti suonut olet; Ja anna Pyhä armosi, että me kohtuullisesti ja mielesti rikkomatta niitä nautitsimme: ja itsellemme ottaisimme, Poikasi Jesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta. Amen.

Jesuksen Nimeen kauniisti menemme pöhtään,
Herran sanan pääll' meit' syömäs' juomassa löhtään:
Me sillä hyvän saam', waan saakoon kiitoksen
Se pöhdän Herra suur', Min', Nimeen Jesuksen!
Hywyhttä Herran aina lausukaamme!
Ravinnon, juoman Häneltä me saamme.
Huolen Hän meistä joka päivä kantaa:
Tarpeemme meille armiasti antaa.

Kiitos ruuan jälkeen.

Samaten pitää syöthänsä paneman kauniisti kätensä risttiin ja sanoman:

(Ps. 106: 1. 147: 9).

Kiittäkäämme Herraa, sillä Hän on hyvä ja Hänen laupiutensa pysyy iankaikkisesti: Joka eläinten antaa heidän ruokansa, ja kaarneen pajille, jotka häntä awuksensa huutawat. Kunnia olkoon Isälle, ja Pojalle, ja Pyhälle Hengelle! niinkuin alusta on ollut ja nyt ja aina iankaikkisesta iankaikkiseen! Amen.

Tähän lisää Isä meidän rukous ja seuraava:

Me kiitämme Sinua, rakas taiwaallinen Isä! Jesuksen Kristuksen, meidän Herramme kautta, kaikkein hyvän tekoisi ja liiatenkin näiden lahjaisi edestä, joita nyt laupiudestasi nautimme olemme, ja rukoisemme pyhää armoasi että niinkuin ruumis on ravintonsa saanut, sieluki samati aina pyhällä sanallasi wirwoitettaisiin, saman rakkaan Poikasi Jesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta, Amen.

Kiitos olkoon Jumalalle,

Kuumiin sielun ruokkialle!
 Armostansa antakohon,
 Neuvokoon ja saattakohon,
 Suloisesti suojelkohon,
 Esiwallan warjellkohon,
 Rauhan aina antakohon,
 Wiimein iloon kantakohon! Amen

Lasten Rukous.

Herra Jumala taiwaallinen Isä! me rukoilemme Sinua, Sinun rakkaan Poikasi Jesuksen Kristuksen tähden, lainaa meille pyhiä armojasi, että me oikeassa uskossa, hywisssä tawoissa ja opissa joka päivä kaswaisimme ja lisääntyisimme: Ja että Sinä meitä, meidän wanhempiamme ja esiwaltaamme, tänäpäiwänä kaikesta synnistä, wahingosta ja kaikesta pahasta, armollisesti warjella ja suojella tahtoisit. Amen.

Orpolapsen Rukous.

O laupias Jumala, joka olet isättömäin turwa ja auttaja, ja kaikkein oikea Isä, jotka lapsiksi kutsutaan taiwaassa ja maassa: armahda minua wiheliästä orpolasta, joka siihen waiwaloiseen tilaan joutunut olen, ettei minulla, paitsi Sinua, ketään ole, joka todella parastani katsoisi. Sinä olet Isäni, turwani ja auttajani; opeta minua oikein Sinua ja ijukaikin elämän tietä tuntemaan! Rehoita jumalisia ihmisiä minua oikein johdattamaan, että minä kaikissa kunniallisissa ja luwallisissa menoissa kaswaisin! Warjele minua kaikista pahoista ja jumalattomista seuroista ja kaikesta, mikä minua pahentaa taitaisi! Uuta että minä kaikkinaista kiusausta oikealla uskolla vastaan seisoisin, ja Sinua oikeassa jumalisuundesä täällä maailmassa palwelsin, ja sitte Sinun tykönäsi ijankaikkisesti eläisin! Jesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta. Amen.

Rukous Rauhasta.

Oh, Herra Jumala, jolta pyhät halut, oikeat neu-

wot ja wanhurskaat työt tulewat, anna palwelioillesi se rauha, jota maailma ei antaa taida, että sydämemme Sinun käskysi alamaiset olisivat, ja kaikki wihamiesten neuwot särje, että meidän elämämme Sinun warjelluksesi alla lewossa olisi! Jesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta. Amen.

Anna Herra! rauhaa kaikille maakunnille, onni ja terweys itsekullenkin fäädyllle.

Suo meille Rauha Herra nyt,
Ja elinaikanam' auta,
Ei maan pääll' löhtä ketään muut'
Kuin riidat asettaa taitaa,
Paitfi Sinua yhtä.

Yhteinen Rufous.

Muta meitä walwoisamme, Herra! kätke meitä maatesamme, että me walwoisimme Kristuksen kanssa, ja rauhassa lepäisimme. Sinun haltuus, Herra Jumala, annamme henkemme ja sielumme, ettäs meitä Kristuksessa, joka on elämämme ja ylösnousemismme, siitä ijankaikkisesta kuolemasta warjelisit. Ja rukoilemme Sinua, että Sinä, joka totinen walkeus olet, woudattaisit armosti paisteen meidän pimiöihin sydämiime, rakkaan Poikasi, Jesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta. Amen.

Syunnintunnustuksia.

I.

Minä waiwainen, syntinen ihminen, joka synnissä sekä sinnyyt että syntynyt olen, ja vielä sittentkin kaikkena elinaikanani syntistä elämätä pitänyt olen, tunnustan kaikkesta sydäimestäni Sinulle, o kaikkiwaltias ijankaikkinen Jumala! rakas taiwaallinen Isäni! etten ole Sinua raskastanut ylitse kaikkia, enkä lähimmäistäni niinkuin itseäni. Minä olen (sen pahempi) isäni kanssa, monella muodolla rikkonut Sinua ja sinun pyhiä käskysanojasi was-

taan, sekä ajatuksilla, sanoilla ja töillä: ja tiedän itseni sentähden ansainneeni helwetin ja iankaikkisen kadotuksen, jos Sinä minua niin tuomitsisit, kuin kova oikeutesi waatii ja syntini ansainneet ovat. Mutta Sinä, rakas taiwaallinen Isä! olet luwannut ettäs tahdot armon ja laupeuden osoittaa kaikille waiwaisille syntisille, jotka itsiänsä parantaa tahdovat ja wahwalla uskolla paeta käsitteämättömän laupeutesi ja Wapahhtajan Jesuksen Kristuksen ansion turwiin: niille Sinä tahdot armollinen olla, ehkä kuinka paljon he ovat wastaasi rikkoneet, etkä itänänsä enää heidän syntiänsä soimata. Siihen minäkin waiwanen syntinen itseni luotan ja rukouksen turwallisesti, että Sinä sen saman lupauksesi jälkeen olisit minullenkkin armollinen ja laupias, ja antaisit kaikki syntini anteeksi, Sinun pyhän Nimes kuitokseksi ja kunniaksi.

Raikkiwaltias iankaikkinen Jumala, hänen suuren käsitteämättömän laupiutensa ja Wapahhtajan Jesuksen Kristuksen ansion tähden, antakoon meille armojansa, parantaa syntistä elämätämme ja saada hänen lausjansa iankaikkisen elämän, Amen.

III.

Laupias Jumala, rakas taiwaallinen Isä, jonka laupiudella ei yhtään loppua ole, Sinä joka olet kärsiwällinen, pitkämielinen ja suuresta armosta anteeksi annat kaikille katuwaisille kaikki pahat teot, rikokset ja syntit; me olemme (sen pahempi) tehneet syntiä meidän isäimme kanssa, me olemme wäärin tehneet ja olleet jumalattomat, ja Sinun mieles rikkoneet; Sinulle ainoalle olemme syntiä tehneet, ja Sinun edessäs pahoin tehneet; mutta älä muistele entisiä pahoja tekojamme, armahda meitä nopiasti; sillä me olemme sängen wiheliäisiksi tulleet. Auta meitä Jumala, meidän Wapahhtajamme! Sinun nimes kunnian tähden, wapaahda meitä, ja anna meille Pyhän Hengen armoa parata syntistä elämätämme ja saada ty-

könäsi ijankaikkisen elämän! Poikasi Jeesuksen Kristuksen meidän Herramme kautta, Amen.

III.

O Sinä kaikkein armollisin Herra Jeesu Kriste, armahda minua waiwaista syntistä, ja katsahda puoleeni laupiutesi silmillä, niinkuin sinä katsoit Pietarin puoleen salissa, koska hän Sinun kieltänyt oli, ja niinkuin Sinä katsoit syntisen waimon puoleen pöydän tykönä Fariseuksen huoneessa, ja ryöwäriin puoleen ristin hirsiapuussa; ja anna minulle kaikkein pyhimmän armos kautta, että minä ynnä Pietarin kanssa itkisin syntiäni, syntisen waimon kanssa Sinua täydellisesti rakastaisin, ja ryöwäriin kanssa katselisin pyhiä kaswojasi taiwaassa ijankaikkisesti. Amen.

Herra, älä rankase meitä ansiomme jälkeen, älä myös kosta meille wääräin tekoimme jälkeen.

Herran siunaus,

jossa Herra käski palveliansa Moosoksen kautta Maroonia, ylimmäistä Pappia ja hänen poikiansa siunaamaan Israelin lapsia.

(4 Moos. 6: 24—26.)

Herra siunatkoon meitä, ja warjekkoon meitä. Herra walistakoon kaswonsa meidän päällemme, ja olkoon meille armollinen. Herra kääntäköön kaswonsa meidän puoleemme, ja antakoon meille ijankaikkisen rauhan! Niimeen Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen, Amen.

V. Oja.

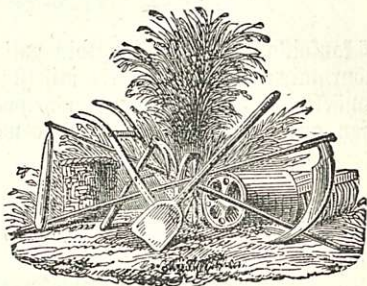
Ihmiskunnan elinkeinoista.

Rakas lapsi! älä milloinkaan kadehti rikasta hänen rikkaudessaan, sillä onnen jäätämisestä elävät maailmassa toiset ihmiset rikkaudessa ja averiäisyydessä, toiset köyhyydessä ja wiheliäisyydessä. Älä myöskään ylön katso köyhää kerjäläistä

hänen kurjuudeskansa, joka sauva kädessä ja kontti seljässä astuu tietä myöten ja waeltaa sillä keinolla tämän ajallisen elämän läpi, rawiten itsensä warakkaimpain ihmisten armopaloista. Ole aina ahkera, ja kohtuullinen: ole siwiä ja nöyrä sydämestä: ole puhdas ja rehellinen, niin voitat Sumalan siunauksen ja ihmisten rakkauten. Opi jo pienoisena hoitamaan ruumiisi terweyttä ja puhtausta: opi sieluasi kirkastamaan Sumalan sanalla ja wiisasten opetuksilla.

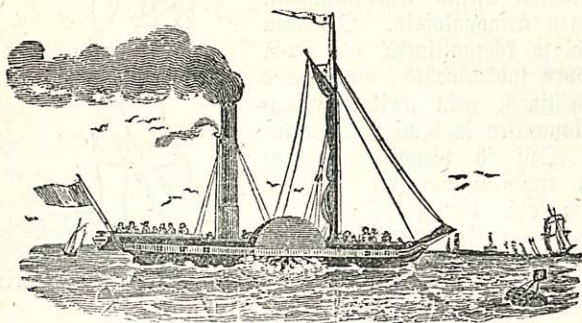
Opi tuntemaan maailman ja ihmisten elinkeinoja maailmassa. Tuossa on maanmies koonnut työkalujansa yhteen kokoon. Siinä on aura, kuokka ja lapio; siinä on wiikate, harawa, rihi-wartta y. m. Siitä löytää hän niitä tarwittaisja. Toimellisella maanmiehellä on aina kaikki työkalunsa hyvässä korjuussa, ja ehiät, mutta laiska ja toimeton ei niistä paljoa huoli.

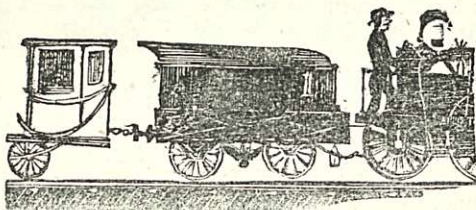
Maanwiljelys on ihmiskunnan kunniallisin elinkeino: maanwiljelijästä wuotaa waltakuntain woima ja mahtawuus. Ahkera ja toimellinen maanwiljelijä pidetään suuressa kunniasja ja maa kaswaa mielellänsä semmoiselle. Maanwiljelys on raskasta työtä, mutta ihmisnero on sitä paljon huojentanut hywillä työaseilla ja höyrywoimalla. Maanwiljelys-työn ahkerat työmiehet eläwät usein kirkkaan ikään sillä alinomainen liike ulko-ilmassa wahwistaa terweyttä ja Sumala siunaa heidän ahkeroinisensa.

Ahkera käsi saapi hallita, mutta laiskan tähtyy weron alaiseksi joutua. Joka laiska on työnsänsä, hän on sen weli joka wäärnyttä tekee. Toimellisen miehen työt tulewat runsaasti palkitksi.

Kauppa ja meren kulkku on myöskin mahtava elinkeino maailmassa. Laitoilla siirretään tawaroita toijista maanosista toijin. Nopeimmat höyrylaidat lentävät meren pinnalla noin kolme penikulmaa tiimassa ja kaikilla maailman siivistyneil-

lä kansoilla löythy jo lukematon paljous pienempiä ja suurempia höyrylaidojo. Kaupan edistämiseksi ja liikenteen jouduttamiseksi on myöskin keijitty rautatiet ja höyrywaunut, jotka wetävät perässä ison joukon kuorma- ja matkustaja-wauni

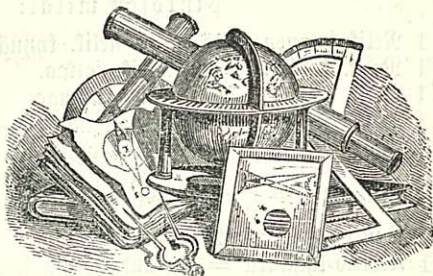

waunut Englandissa kiitävät yhdekjän penikulmaa tiimassa. Monta miljoonaa ihmisiä elävät maailmassa kaupan ja merikulun kautta: sen kautta lewiää myöskin siivistys ja toisten kansain hyödylliset keijinnöt toijille. Kaikki ihmiset kunnioittawat krehellistä ja walistunutta kauppiasta. — Taiteet ja teollisuus on kolmas pää-elinkeino maailmassa, sillä toisten kansain taito- ja käsitöitä siirtää kauppalikke toijista waltakunnista toijin, ja semmoijissa töissä saawat sadat-tuhannet an-

fiota. Mitä parempia käsityö- ja teollisuus-tuotteet ovat, niin sitä enemmän niillä on arvoa ja mitä paremmin joku taideniekka osaa kuvauksensa valmistaa ja seppelöidä, niin sen suuremman suosion se voittaa. Oppineet ja viisaat ovat ne miehet, jotka koneellijilla laitojilla ja konstillisesti valmis-

tetuilla työkaluilla tutkiivat Jumalan suuria töitä luonnon valtakunnassa. Oppineiden avulla sivistyivät kansat ja ilmenivät luonnon salaisuudet. Korkeasti oppineet ovat kaikkein ahkerampia työmiehiä maailmassa, ne ovat enimmin sivistyneitä, ne ovat ihmiskunnan kaunistus maan-

päällä. Muistakaa rakkaat lapsukaiset, että Jumala on määrännyt ihmisen otansa hiestä ja kätensä töistä leipänsä ansaitsemaan. Kaikkein pitää siis kunniallisella tavalla puuhata elatusta itsellensä: kaikkein pitää jo lapsuudesta oppia tekemään työtä ja kunnioittamaan Jumalata, jolta kaikki hyvä anto ja tähdeksijimmät lahjat tulevat.

Kirjoituksesta.

Pekka poika oli kotona opettanut Anttia kirjoittamaan, mutta kir- Väärinpäin kallelensa. Tästä jaimet olivat sattuneet nuhteli Pekka Anttia, vaan Antti sanoi oppivansa hyväksi kirjoittajaksi, jos saisi vaan pari vuotta kulkea seurakunnan koulussa. Niin kävikin ja Antista tuli semmoinen kirjoitusmies ettei parempata Suomessa tarvita. Niin lapset oppivat kuin niitä opetetaan.

VI. Osa.

Suomenmaassa tavalliset mitat, painot ja rahat.

Pituuden mitat:

- 1 Penikulma = 10 virstaa = 6,000 sylvää = 18,000 kynnäriä.
- 1 Virsta = 600 sylvää = 1,800 kynnäriä.
- 1 Sylvä = 3 kynnäriä.
- 1 Kynnäri = 2 jalkaa = 4 korttelia.
- 1 Kortteli = 6 tavallista tuumaa = 5 kymmentuumaa.
- 1 Tanko = 5 kynnäriä = 10 jalkaa.

Pintojen mitat:

- 1 Nelikulmanen sylvä = 9 nelik. kynnäriä.
- 1 Nelik. kynnäri = 4 nelik. jalkaa.
- 1 Nelik. jalka = 100 nelik. tuumaa.
- 1 Tynnyrin ala = 32 kappan alaa = 14,000 nelik. kynnäriä.
- 1 Kannun ala = 250 nelik. kynnäriä.

Avaruusmitat:

- 1 Kuutio-sylvä = 27 kuutio kynnäriä.
- 1 Kuutio-kynnäri = 8 kuut. jalkaa j. n. e.
- 1 Kannu = 100 kuutio-kymmentuumaa.
- 1 Kuutio-jalka = 1,000 kuutio-kymmentuumaa.
- 1 Kannu = 4 toopia = 8 korttelia.
- 1 Kortteli = 4 jumprua.
- 1 Tynnyri = 3 karpiota = 30 kappaa = 63 kannua.
- 1 Panni = 20 kappaa = 2 karpiota.
- 1 Karpio = $\frac{1}{3}$ tynnyriä = 10 kappaa.
- 1 Nelikko = $\frac{1}{4}$ tynnyriä = $7\frac{1}{2}$ kappaa.
- 1 Kappa = $2\frac{1}{10}$ kannua.
- 1 Härkätyynyri (märkiä tawaroita) = 90 kannua.
- 1 Tynnyri = 48 kannua = 4 nelikkoa.
- 1 Nelikko = 12 kannua.
- 1 Nami eli Wati = 60 kannua
- 1 Nuffuri = 15 kannua.
- 1 Sylvä halkoja = 4 kynnäriä leweä, 3 kynnäriä korkeaa ja halon pituus hakopuussa 6 korttelia, lehtipuussa 5 korttelia. Muutamissa paikkakunnissa ovat 3 kynnäriäiset halkosylvät tavallisia.
- 1 Parma heiniä eli olkia = $4\frac{3}{4}$ kynnäriä pitkä ja leweä sekä

$3\frac{3}{4}$ kynn. korkea; sen amarus on siis = $84\frac{39}{64}$ kuutio-
kynnäriä.

1 Heinä-Nami = 60 leiviskää.

Painomitat:

1 Laiwalästi = 288 leiviskää = 14 Rippuntaa ja 8 leiviskää.

1 Rippunta = 20 leiviskää.

1 Leiviskä = 20 naulaa.

1 Naula = 32 luodia = 8,848 äsjiä.

1 Luodi = 4 kwintiniä.

1 Sentneri = 100 naulaa.

Rahojen mitat:

1 Marckka = 100 penniä = 25 kopeikkaa.

1 Kupla (Wenäjän rahassa) 4 marckkaa = 100 kopeikkaa.

Ajanmitat:

1 Vuosi = 12 kuukautta = 52 viikkoa = 365 vuorokautta.

1 Kuukausi = 30 vuorokautta.

1 Viikko = 7 vuorokautta; 1 työviikko = 6 päivää.

1 Vuorokausi = 24 tiimaa eli hetkeä.

1 Tiima = 60 minuuttia; 1 minuutti = 60 sekuntia.

Rappalemitat:

1 Korsi = 12 tujinaa = 144 kappaletta.

1 Tujina = 12 kappaletta.

1 Rihma eli kiihtelys nahkoja = 40 kappaletta.

1 Tiivu munia = 20 kappaletta.

1 Tolti lautoja = 12 kappaletta.

1 Pakka paperia = 10 riijiä.

1 Riiji paperia = 20 kirjaa.

1 Kirja firjoitus-paperia = 24 arkkia.

1 Kirja präntti-paperia = 25 arkkia.

M u i s t u t u s: Suomessa käytetään paljon muitakin mitta-laatuja kansan keskuudessa, mutta niillä kuin ei ole mitään laillista perustusta niin jätämme ne mainitsematta.

VII. Osa.

Suomalaiset ja Latinaiset numerot, Ruununlasku=merkit,
Kerto= ja Jakotaulu.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	XIII	XIV	XV
16	17	18	18	20	21	22	23	30	40	50				
XVI	XVII	XVIII	XIX	XX	XXI	XXII	XXIII	XXX	XL	L				
60	70	80	90	100	200	300	400	500	600	700				
LX	LXX	LXXX	XC	C	CC	CCC	CD	D	DC	DCC				
	800	900	1000	2000	3000	4000								
	DCCG	CM	M	MM	MMM	MMMM								
	100,000,	1,000,000,	1869	(MDC	CCXIX.)									

Ruununlasku=merkkein selitys.

- + **Plus**, Lisäys=merkki, joka pannaan yhteenlaskettavain numeroiden välille, esim. $6+9$, se on, että 6 ja 9 ovat yhteen laskettavat.
- **Minus**, Vähennysmerkki, joka pannaan poisotettavain eli lukua vähentävain numeroiden edelle, esim. $21-7$, se on, että 21:stä on otettava 7:män pois.
- × **Kertomus**=merkki, joka pannaan kahden toisillansa kerrottavain numeroiden eli lukujen välille, esim. 5×6 , se on, että 5 kertaa 6 eli 6 kertaa 5 j. n. e.
- : eli / **Jakomerkki**, joka pannaan kahden numeron eli luvun välille, joista edellinen luku on jaettava niin moneen osaan kuin jälkimäinen näyttää, esim. $36:6$, eli $\frac{36}{6}$, se on, että 36 jaettakoon 6:teen osaan; $\frac{36}{6}$ kutsutaan murtoluvuksi.
- = **Yhtäläisyys**=merkki, joka merkitsee, että numerot eli luvut kahden puolen tätä merkkiä tekewät yhden verran, esim. $9+6=15$, se on, että 9 ja 6 yhteen laskettuna tekewät 15.

Kerto- ja Jako-taulu.

2 kertaa	2 tekee	4	4 kert.	4 tef.	16	7 kertaa	7 tekee	49
2 ×	3 =	6	4 ×	5 =	20	7 ×	8 =	56
2 ×	4 =	8	4 ×	6 =	24	7 ×	9 =	63
2 ×	5 =	10	4 ×	7 =	28	7 ×	10 =	70
2 ×	6 =	12	4 ×	8 =	32			
2 ×	7 =	14	4 ×	9 =	36	8 kertaa	8 tekee	64
2 ×	8 =	16	4 ×	10 =	40	8 ×	9 =	72
2 ×	9 =	18	5 kert.	5 tef.	25	8 ×	10 =	80
2 ×	10 =	20	5 ×	6 =	30			
			5 ×	7 =	35	9 kertaa	9 tekee	81
3 kertaa	3 tekee	9	5 ×	8 =	40	9 ×	10 =	90
3 ×	4 =	12	5 ×	9 =	45			
3 ×	5 =	15	5 ×	10 =	50	10 kertaa	10 =	100
3 ×	6 =	18	6 kert.	6 tef.	36	10 ×	100 =	1000
3 ×	7 =	21	6 ×	7 =	42			
3 ×	8 =	24	6 ×	8 =	48	100 kert.	100 =	10,000
3 ×	9 =	27	6 ×	9 =	54	100 ×	1000 =	100,000
3 ×	10 =	30	6 ×	10 =	60	1000 kert.	1000 tef.	1,000,000

1:nen Muistutus: Kertoessa on yhtäkaikki kumpaisella luvulla toinen eli toinen luku kerrotaan, esim. 3×6 eli $6 \times 3 = 18$, 4×5 eli $5 \times 4 = 20$, se on, että 3 kertaa 6 eli 6 kertaa 3 on 18 j. n. e.

2:nen Muistutus: Jos se luku eli summa, joka kahden luvun kertomisesta on syntynyt, jaetaan niin moneen osaan kuin yksi niistä luvuista näyttää, niin karttuu yhtämonta joka osalle kuin toinen niistä näyttää, esim. $18:6 = 3$, se on, että 18 jaettuna 6:teen osaan, antaa 3 osalle, eli jos 18 jaetaan 3:meen osaan niin tulee 6 osalle.

3:mas Muist. Murto- osia: $\frac{1}{2}$ puoli, $\frac{1}{3}$ kolmasosa, $\frac{1}{4}$ neljäsosa, $\frac{2}{3}$ kaksi kolmasosaa, $\frac{3}{4}$ kolme neljäsosaa, $\frac{2}{5}$ kaksi viidesosaa, $\frac{5}{6}$ viis kuudesosaa, $\frac{3}{7}$ kolme seitsemäsosaa, $\frac{5}{8}$ viis kahdeksäsosaa, $\frac{11}{12}$ yksitoista kahdeksastoistaosaa, j. n. e. p., joista yläpuolella viivaa olevat numerot kutsutaan nimittäjäksi ja alapuolella määräajaksi, koska ylimmäiset nimittävät kuinka monta osaa ja alla olevat määräävät kuinka suuret osat ovat.

VIII. Osa.

Laulun voimasta.

Hyvät ja ahkerat lapset opettelevat laulamaan ja weisaamaan Jumalan suuresta hyvydestä, luonnon ihanuudesta ja isänmaan rakkaudesta. Laulut ja weisut ylentävät ihmisen hymmärrystä, ne tekewät lapsen wiattoman ja pehmeän sydämen hartaaksi Jumalan puoleen.

Isäimme maa.

Isäimme maata Jumala
Suo voimas aina warjella,
Sen suoja ole suloihin
Sodan ja rauhan aikoihin.

Se mikä meill' on rakasta,
On täällä aina parasta;
Meill' armasta, niin ihanaa
Ei muuta oo kuin tämä maa.

Täällä isämme ovat asuneet,
Toin, sotien, uskoin toiwoneet,
Täällä asunto on meilläkin
Ja sama elämämmekin.

Ja täällä kerran lapsemme
Myös käywät askeleitamme
Kuin mekin uskoin, taistellen
Ja Jumalata rukoillen.

O suojaa Herra maatamme
Ja siunaa rakkaat rantamme,
Meill' anna armos suloinen,
Kuin Jesän kaste herttainen.

Suo joka sielu siunattaa
Ken maamme hyvää toiwottaa;
Waan kierrä paha paulaansa
Kun aikoo, rikoo rauhaansa.

Eä maamme autit pimeestä

Kuin kukan suppu-kätööstä;
 Siis auta aikain loppuhun
 Walosfas aina waurastun!

Se pyhän sanas walo on
 Kuin tuottaa maalle auringon;
 Sen anna täällä walaista
 Isäimme maata armaista.

Wirran reunalla.

Mä katson puro wettäsi,
 Kuin hiljaan lirsten
 Se tuossa tietään waluupi,
 Luo meren aaltojen.

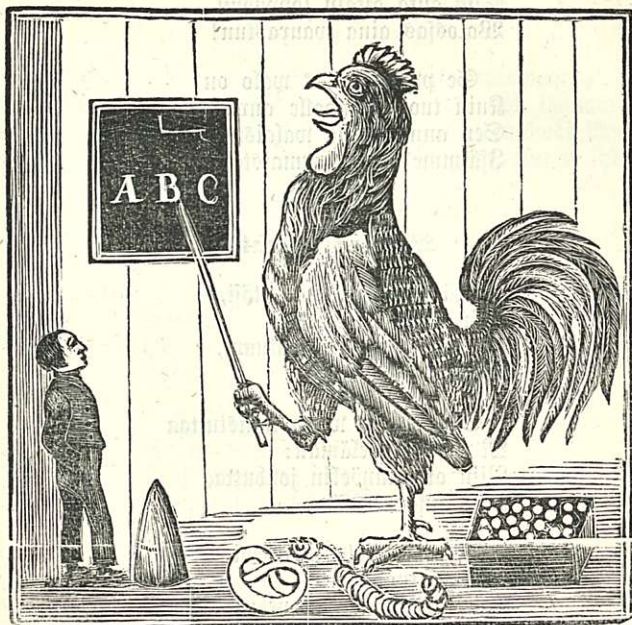
Sun kulkus wirta muistuttaa
 Myös aikaa elämän;
 Niin aika myöskin jouduttaa
 Kulkuunsa rientäen.

Ujankin wirta juoksewi
 Merille tuonelan,
 Kail' aika täällä muuttawawi,
 Waiwuttaa kuolewan.

Siis nuoruksiset armahat
 Eskäämme olko waan
 Aikamme armaan tuhlaajat
 Nuorena ollesjam!

Me pyytäkäämme jokainen
 Oppia ahferaan,
 Niin aikamme on hupainen
 Ja huolet huojentaa.

Niin puhdas jos ois elomme
 Kuin wirran wesi tuo,
 Niin kuolemassa kotomme
 Muuttuiksi — Luojan luo!

Aapîs-kukko.

Mä kukko Aapisen
Tään lehden viimeisen
Kaunistan koreeksi
Ja laulan riemuksi.

No lapset kuulkaas mitä!
Teille ei kukaan sitä
Oo ennen ilmoittannut
Ja mielehenne pannut:

Mä lahjat runsaat annan
Teill' makijaiset kannan,
Jos aina ahkerasti
Luette bartahasti.